

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: [312] 842-7325

VOLUME LXI, Nr. 13

KETVIRTADIENIS, BIRŽELIO [JUNE] 26, 1980

KAINA 25 c.

KASDIEN

TURI BŪTI PALEISTI MAOISTAI IR VAŠINGTONAS KUBIETIS STEBISI KAD VALDŽIA SUKRUSTŲ

Komunistų generalinis sekretorius Gus Hall sako, jog amerikiečiai įkaltai Irane turi būti paleisti. Ir turi būti paleisti ne tik humaniško sumetimais, bei kad jų laikymas pažeidžia tradicines diplomatinės normas, bet labiausia turi būti paleisti, kad išvengus karo.

Jų laikymas areštuotais Irane, Gus Hall sako, Pentagonui ir Baltiesiems Rūmams yra pretekstas militarinei intervencijai į tą šalį, pretekstas militariškai tame rajone stiprintis, ruošti karui.

Kiek čia seniai Kinija Vašingtonui buvo "komunistinė" šalis. Dabar viskas apsvirtė ragožium. Kinijai Vašingtonas ištiesė draugystės ranką, parduoda karinius reikmenis, pina biznio santykius ir t. t.

Ką visa tai reiškia, kiek nors galvojančiam žmogui aišku. Vašingtonas ir Kinijos maoistai yra nusistatę prieš Tarybų Sąjungą. Karo su TSRS atveju Kinijoje pakaks patrankoms mėsos, o Vašingtone pakaks patrankų.

Vykstant Antram pasauliniui karui ir 1945 metais JAV karinis biudžetas iškilo iki \$82 milijonų. Po karo šiek tiek sumažėjo ir Korėjos karo metu bebuvo \$49.9 milijono. Po Korėjos karo nebemažėjo ir Vietnamo karo metu, 1969, iškilo jau iki \$79 milijonų. Po Vietnamo karo nesiliovė didėjęs ir dabar, nežiūrint kad taikos metai, jau virš \$150 milijonų.

Ne juokais Eisenhoweris įspėjo, kad kraštui grėsmę kelia militarinis-industrinis kompleksas. Per praėjusius karus pastatytų karinių įmonių mašinų ratai kaip sukosi, taip ir dabar tebesisuka.

Laikraščio "Daily World" korespondentas Cindy Hawes Floridoje paklausė vieno atbėgusio jauno, 21 metų amžiaus, kubiečio, ką jis darys, jeigu Amerikoje nerus darbo. Jaunuolis nustebo. Girdi, man niekad nebuvo atėję į galvą, kad aš negalėčiau rasti darbo.

Taip, Kuboje gal ir niekad jam neatėjo į galvą, kad negalėtų rasti darbo, bet čia Amerikoje, daugiau kaip tikra, dažnai ateis į galvą, kai pagyvens.

Čikagos "Sun-Times" apžvalgininkas žymus žurnalistas Charles Nicodemus prieš kurį laiką yra iškėlęs spaudoje ne vieną įtariamą nacistinį nusikaltėlį. Neseniai Čika-

ZINOMAS VISOJE TARYBŲ SAJUNGOJE

"Lietuvos" ansamblio artistai Maskvoje.

Į daugianacionalinės tarybinės kultūros vainiką gražių žiedų įpina Lietuvos TSR valstybinis akademinis nusipelnęs dainų ir šokių liaudies ansamblis "Lietuva". Neseniai Maskvoje, Suvažiavimų rūmuose, vėl skambėjo ansamblio atliekamos dainos, šokiai, muzika.

goje įvykusiame Varšuvos geto skerdynių minėjime jis buvo pakviestas pasakyti pagrindinę kalbą.

Charles Nicodemus savo kalboje akcentavo, kad Vašingtono administracija nuo pat 1945 metų iki pastarųjų metų beveik nekreipė dėmesio į Amerikon atbėgusius ir ramiai čia gyvenančius įtariamus nacistinius nusikaltėlius. Dabar irgi, nors Imigracijos ir Justicijos departamentai kartu dirba su Vakarų ir Rytų Vokietijų ir TSRS komitetais, įtariamų nacistinių nusikaltėlių sekimas vyksta silpnai.

Kalbėtojas ragino minėjimo dalyvius daryti į valdžią spaudimą, kad šiuo reikalu sukrustu.

"Naujienos" susirūpinusios, ar įvyks Madrido konferencija, Helsinkio konferencijos tęsinys? Vakaruose pradedama abejoti ar ji įvyks? Jeigu taip, reakciniams nacionalistams su reorgais yra ko nerimauti. Jų ryšio su šobelio reikšmė gali nupulti iki nulio.

Iš tarybinės spaudos kiek duodasi suprasti, Tarybų Sąjunga daro viską, kad Madrido konferencija įvyktų, kad Helsinkio konferencijos rezolucijos nebūtų padėtos į šalį.

S. J. Jokubka

Koncertai TSRS sostinėje "Lietuvos" ansambliui tampa tradiciniai— kolektyvas jau kelinti metai kviečiamas į Suvažiavimų rūmų sceną. Šių atsakingų gastrolių programose dalyvauja žinomi respublikos solistai. Šioje išvykoje koncertavo Lietuvos TSR Liaudies artistas V. Daunoras. Viešnagės metu ansamblio artistai pasirodė Centrinės televizijos teatre, savo programa išrašė į vaizdo juosta.

Iš Maskvos "Lietuva" vyko į seną Rusijos Federacijos tekstilinių miestą Ivanovą—ansamblis buvo muzikos festivalio "Raudonasis gvardikas" svečias. Ivanove tuo metu prasidėjo mėnesį trukusios gastrolių po RTFSR miestus. Ansamblis koncertavo Gorkyje, Jaroslavyje, Vologdoje, Syktivkare, Petrozavodske, Murmanske, kituose miestuose. Šioje kelionėje ansamblio artistai surengė 22 koncertus.

TRUMPAI

— Meksikos prezidentas gegužės pabaigoje viešėdamas su oficialiu vizitu Kanadoje, pareiškė, kad vadinamoje Saurės Amerikos bendrojoje rinkoje Meksika nedalyvauš.

— Ginkluoti banditai, kurie rado prieglobstį Hondure po Somozos diktatūros nuvertimo, slapta perėjo Nikaragvos sieną ir susidorojo su neraštingumo likvidavimo kampanijos dalyviu Gregor Andrade. Vaikinas mokė valstiečius rašto.

— Pakistano karinė administracija griežtina šalyje tvarką. Paskelbė, kad pratęsiamas karinės padėties įstatymo galiojimo laikas.

— Belgijos valdžia persekioja pažangaus savitrašio "Pur" bendradarbius už tai, kad savitrašis paskelbė apie teisingumo ministerijos turimus slaptus duomenis apie kitaip mąstančius piliečius.

— Kanados federalinis parlamentas vienbalsiai užgrybė rezoluciją, skelbiančią himną "O, Canada" oficialiu šalies nacionaliniu himnu. Iki šiol oficialiose ceremonijose būdavo atliekamas Britanijos himnas.

— Anglijoje neturi darbo 6.2 procento darbingų gyventojų. Šalyje yra daugiau kaip pusantro milijono bedarbių.

— Prancūzija tebėra pasaulio rekordininkė pagal spiritinių gėrimų suvartojimą. Čia paskelbtais duomenimis kiekvienas prancūzas per metus išgeria vidutiniškai 16 kvortų gyno spirito.

— Apie 80 procentų indoneziečių gyvena skurde. Tai pasakė vienas iš parlamento pramonės ir energetikos klausimų komisijos vadovų M. S. Basris, baigęs kelionę po kai kurias šalies rajonus.

— Bogotoje įvykęs Kolumbijos studentų suvažiavimas virto Kolumbijos jaunimo broliško solidarumo su Lotynų Amerikos tautų kova prieš Amerikos imperializmą, už laisvę ir nepriklausomybę ryškia demonstracija.

VILNIS

Lithuanian Peoples Bi-weekly

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50;
Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00;
foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

3116 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois

Kyla rimtas susirūpinimas dėl nedarbo

Prez. Carterio administracija nedarbu susirūpinusi tik tiek, kad milijonai darbo rankų krašto ūkiui negamina. Tačiau kaip tie milijonai bedarbių turi pragyventi iš menkų nedarbo kompensacijų, administracijai yra antraeilis dalykas, kol bedarbių kantrybė neišsekusi.

Darbininkai į nedarbą žiūri visiškai kitaip. Darbininkui svarbiausia yra, kad jis turėtų darbą, kad turėtų iš ko pragyventi. Nes žino, jeigu neteks darbo, nors badu nemirs, iš nedarbo kompensacijos bei socialinio aprūpinimo pašalpos šiaip taip pragyvens, bet kaip jam pačiam, taip šeimai bus tikras vargas, kai kitą darbą susirasti viltis labai ribota, kai recesijos tiktai pradžia.

Todėl nė truputį nenuostabu, kad organizuoti darbininkai mitinguoja. Svarsto, kas daryti, kad pastojus nedarbui kelią. Ypač sunerimę darbininkai tų pramonės šakų, kurias recesija labiausia yra palietusi ar gali paliesti. Tačiau didžiausį nerimą nedarbas kelia spalvotiems darbininkams (negrams), nes jie paskutiniai samdomi ir pirmutiniai paleidžiami iš darbo, nežiūrint kad unijos prieš tai kovoja, juos proteguoja.

Neseniai Detroito įvyko organizuotų negrų darbininkų koalicijos metinė konferencija. Daugiau kaip 1,200 suvažiavimo dalyvių, atstovaujančių 54 profsąjungoms, rimtai pasisakė už suruošimą Vašingtone masinės protesto demonstracijos prieš nedarbą. Automobilių pramonės darbininkų profsąjungų įvykusioje 26-toje konferencijoje svarbiausiu darbotvarkės punktu buvo, kaip sulaukyti nedarbo didėjimą automobilių pramonės šakoje. Penkiasdešimt profsąjungų, bažnyčių ir civiliųjų teisių grupuočių koalicija, atstovaujanti keliems milijonams žmonių, pasiuntė kongresmanams peticijas, reikalaujančias, kad tuos bilijonus, kuriais nori padidinti karinį biudžetą, skirtų viešiesiems darbams kovai su nedarbu. Oaklar Je, Cal., renkama 14,000 parašų po peticijomis už darbą taikos metu.

Ir taip visoje šalyje susirūpinimas didėjančiu nedarbu plečiasi be perstojo ir nesulaikomai.

Jie abu vienas ir tas pats

Beveik jau tikra, kad didžiųjų partijų prezidentiniais kandidatais bus demokratų—prez. Carteris, respublikonų—Ronald Reagan. Abu jie yra vienas ir tas pats. Abu atstovauja didžiojo biznio interesams. Darbo liaudis jiems abiem terūpi tik, kaip ji valdyti, kad korporacijoms iš jos prakaito būtų lengviau iščiulpti didesni pelnai.

Jeigu rinkimus laimės Carteris, jau žinome, koks jis bus prezidentas. Nuo 1976 metų jam prezidentaujant, išaiškėjo jo nepavydėtini gabumai kaip vidaus, taip užsienio politikoje. Ypač išaiškėjo, kad jis netesi pažadų ir dažni jo vartymaisi politiniais ragožiais: vieną dieną vienaip pašneka, o kitą jau kitaip.

Pavyzdžiui, 1976 metais, rinkiminės kampanijos metu, ko jis neprižadėjo rinkėjams! Jo paties leitenanto Stuart E. Eizenstat apskaičiavimu, davė žmonėms net 660 pažadų. Daugelį tų pažadų rinkėjai atsimena, ypač pažadą, kad karinį biudžetą sumažins mažiausia penkiais bilijonais dolerių, o gal ir septyniais bilijonais. Ir ką matome nūdien! Dėl žmonių akių priešinasi, kad kongresas per daug nori padidinti, bet jeigu padidintų tik keliolika bilijonų, kiek jis siūlo, mielai sutiktų. Apie mažinimą kalbos nebėra.

Arba kas neatsimena kaip rinkiminės kampanijos metu žadėjo reformuoti mokesčių mokėjimo "skylėtą" sistemą, patogia didžiajam bizniui. Ir ar reforma buvo? Arba kas neatsimena pažado, kad įvesias visuotinę sveikatos apdraudą, sumažinsias infliaciją, nedarbą, jeigu tik bus išrinktas prezidentu.

Prezidentas aiškinasi, kad daug jo gerų pasiūlymų kongresas atmetė. Bet gi visas svietas žino, kad varnai su varnais susišneka. Kad demokratų daugumos kongresas nesutinka su demokratų prezidentu, menkas pasiaiškinimas.

Jeigu Ronald Reagan laimės rinkimus, koks jis bus prezidentas, sunku atvirai pasakyti. Bet daugiau kaip tikra, nuo Carterio jis skirs tik tiek, kad jis respublikonas. Na, gal ir truputį biednesnis už riešutų "peanuts" magnetą. Bet tas jam nekludys būti didžiojo biznio interesams prezidentu.

2

Dienos temomis

LAZDA TURI DU GALUS

Kai John Anderson kongrese atstovavo respublikonams, visomis keturiomis stoji už įstatymą, kad federalinės paramos rinkiminėms kampanijoms tegautų tik respublikonų ir demokratų partijų kandidatai. Mažąsias partijas ir nepriklausomus ji laikė nevertais paramos.

Dabar John Anderson kandiduoja kaip nepriklausomas ir nori gauti federalinės paramos, bet pagal įstatymą negali. Vienas jo rinkiminės kampanijos pareigūnas sako, jog J. Andersonas už tai valdžią trauks į teismą.

Kita Andersonui pamoka, tai restrikcijos balotiruotis kaip nepriklausomam kandidatui. West Virginia valstijai jo advokatai jau iškėlė bylą prieš tas restrikcijas. O jų yra visose valstijose.

KALBANT APIE SOCIAL SECURITY

Daugeliui seniems žmonėms Social Security pensijos yra pragyvenimui šaltinis. Be Social Security pensijų vilkai žino, kaip milijonai senų žmonių galėtų verstis. Ne koks pragyvenimas iš Social Security pensijos, bet vis gi šioks toks.

Social Security Nacionalinės komisijos tyrinėjimų duomenimis, trečdalis pensininkų pragyvena pakėčiamai. Tačiau kitas trečdalis pragyvena vos, vos, o 25 procentai galų nesuveda, turi uždariauti iš šalies.

Blogiausia tiems, kurie turi mokėti nuomą už butą. Kad ir kokiam butelyje gyvena, buto nuoma suėda trečdalį ir net pusę pensijos.

MAOISTAS LYGIAI KAIP SAVAS

Į Ameriką buvo atvykęs Kinijos maoistų generalinis sekretorius militariniam reikalams Geng Biau. Ji čia priėmė prez. Carteris, gynybos sekretorius Harold Brown, sekretorius Edmund Muskie ir kiti aukšti pareigūnai.

Ji čia buvo atvykęs užsakyti Kinijai karinių reikmenų. Administracija tuoj jam užtikrino, kad namo negrįš tuščiomis rankomis. Ir, iš tiesu, leido jam aplankyti visą eilę karinių įmonių ir ko reikia pirkti tiesiai iš kompanijų. Lėktuvams sekti radarų ir kitokių karinių reikmenų svečias užsakė net už kelis šimtus milijonų dolerių.

Ryšium su tuo, sekr. Muskie pažymėjo, kad Kinijos ir JAV tarptautiniai interesai beveik identiški. Gynybos sekr. Brown ta proga akcentavo, jog JAV ir Kinijos savitarpis kooperavimas nėra nukreiptas prieš kurią kitą šalį, bet faktas yra faktas, kad abi šalys nesutinka su TSRS, su socialistiniu Vietnamu ir Kambodžia.

MILIJONIERIAI NEIŠILEIDŽIA MILIJONIERES

Plačiai žinoma Vanderbilt šeimos turtų paveldėtoja Gloria Vanderbilt iškėlė Niujorke bylą liuksusinių kooperatyvinių apartamentų pastato gyventojams. Teismui uos skundži, kad neparduoda jai apartamento dėl to, kad pastato apartamentų savininkai mano, jog ji, įsigijus apartamentą, gali susituokti su negru muziku Bobby Short.

Tuo tarpu apartamentų savininkai aiškinasi, jog neparduoda dėl to, kad ji visuomenei per plačiai žinoma figūra ir jiems nebus pastate ramybės. Toks aiškinimasis neįtikina, nes pastate apartamentai kaštuoja mažiausia po milijoną dolerių ir ne bile kas juose gyvena. Čia gyvena netgi ir buvęs sekretorius Henry Kissinger, daug plačiau žinoma visuomenei figūra, negu Gloria Vanderbilt.

ISNYKSTANTYS LAUKAI

Jungtinėse Amerikos Valstijose, Žemės ūkio departamento duomenimis, 1967-1975 metais 2,51 milijono hektarų labai derlingos žemės buvo atiduota miestų statyboms. Vokietijos Federatyvinėje Respublikoje 1960-1970 metais žemės nuostoliai sudarė 0,25 procento, Prancūzijoje ir Anglijoje—0,18 procento. Manoma, kad dar didesni žemės nuostoliai besivystančiose šalyse. Miestų gyventojų dalis visame pasaulyje padidėjo nuo 29 procentų 1950 metais iki 39 procentų 1975 metais ir sudarys 50 procentų 2000 metais. Jeigu leisime, kad kiekvienam miestiečiui reikia 0,04 hektaro žemės (JAV 1960-1970 metais—netgi 0,13 hektaro), tai 2000 metais miestų plotas bus lygus 63 milijonams hektarų. Vadinas, dar apie 20 milijonų hektarų bus atimta iš žemės ūkio naudmenų. Dirbamos žemės nuostoliai pasieks du procentus. Toks žemės plotas galėtų išmaitinti 84 milijonus žmonių.

Kitas svarbus žemės ūkio naudmenų vartotojas—energetika ir transportas (Fordo energetikos programa JAV turėjo užimti 18 milijonų hektarų).

Antra derlingų žemių mažėjimo priežastis—neprotingos ūkinės žmonių veiklos rezultatas. Daug laistomų laukų supelkėjo arba tapo druskožemiu, nemaži plotai anksčiau dirbamos žemės virto dykuma.

SNO duomenimis, net 21 milijonas hektarų laistomų laukų kenčia nuo užpelkėjimo, todėl jų derlingumas sumažėjo 20 procentų. Dar 20 milijonų hektarų kenčia nuo sudruskėjimo, kas, savo ruožtu, šių plotų derlingumą sumažino taip pat 20 procentų. SNO duomenimis, net penktadalis dirbamų laukų pasaulyje degraduoti ir neteko 25 procentų derlingumo.

Mažėja ir derlingumo didėjimo tempai. Jeigu 1950-1971 metais žemės ūkio kultūrų derlingumas padidėjo 2,4 procento (nuo 1,14 tonos iki 1,88 tonos iš hektaro), tai 1971-1977 metais—tik 0,6 procento.

JAV grūdinių kultūrų derlingumas 1977 metais buvo 6 procentais mažesnis negu 1972 metais. Panašūs reikalai ir Prancūzijoje.

Spėjama, kad grūdinių kultūrų plotas, skaičiuojant vienam gyventojui, sumažės nuo 0,184 hektaro 1975 metais iki 0,128 hektaro 2000 metais. Vadinas, ir grūdų sumažėsia. Si tendencija jau pastebima ir dabar, 1950-1971 metais grūdų gamyba vienam gyventojui padidėjo nuo 176 iki 360 kilogramų, o 1971-1977 metais sumažėjo iki 354 kilogramų.

Vilnis, birželio 26, 1980

REDAKCIJOS PRANEŠIMAS "VILNIES" DALININKŲ SUVAŽIAVIMUI

[Sutrupintas]

Draugai ir draugės!

Siemet į šį mūsų suvažiavimą susirinkome daug pakilesne nuotaka, negu pernai. Abejonių, kaip buvo pernai, ar "Vilnis" po sukrėtimų ir perėjusių į dvisavaitinį laikraštį išsilaukys, nebėra. Per atskaitinius metus patirtis parodė, nors ir sunkiomis sąlygomis laikraštį leidžiame, bet jis gali eiti nešlubuodamas be pertraukų. Žinoma, tai nėra lengva, kai neturime nuosavos ofsetinės technikos ir turime naudotis svetima iš už kelių šimtų mylių, bet dėka kolektyvo ryžtui, visi tie sunkumai nugalimi. Ypač tenka tarti didelis aciū naujai atėjusiems kolektyvui padėti kaip Pranui Vaitkui, John Feizai, dirbančiam visuomeniniams pagrindais Antanui Litvinui ir kitiems.

Per atskaitinius metus taipgi nemaži sunkumai teko nugalėti administracijoje. Kaip visiems yra žinoma, ilgametę mūsų administratorę Mary Grager užgulė sunki liga. Nežiūrint jos dėtu pastangų ir kamavimosi, kad administracinis darbas būtų atliktas kaip pridera, vis tiek buvome priversti ieškoti, kas ją pavaduotų. Į pagalbą atėjo plačiai Jums žinoma Nellie De Schaaf ir įsipareigojo vadovauti administraciniam darbui. Pagrindiniams administraciniams darbams, kaip knygomis vesti, sąskaitoms tvarkyti, atsiskaitymams su valdžios įstaigomis atėjo jai padėti laisvalaikiu ilgamečiai jaunosios kartos darbuotojai Helen Bordner ir Julius Urbikas. Be jų vargiai mes būtumėm susitvarkę. Todėl didžiausiam jėmams aciū ir karštai jiems paplokime katutėmis. Taipgi tenka pažymėti, jų atėjimas į talką ne tik pakėlė laikraščio kolektyvui nuotaiką, o ir pakėlė visų mūsų nuotaiką. Pavyzdžiui gali būti "Vilnies" jubiliejaus minėjimas-banketas, kokį labai seniai kada esame turėję. Už jį išimtinai tenka padėkoti atėjusiems į talką Helenai Bordner, jos gyvenimo draugui Babey Bordner ir kitiems komiteto nariams.

Redakcijoje tebedirbame mudu su Julija Maraziene, sargu tebėra Juozas Budris kaip ir anksčiau.

Draugai ir draugės, "Vilnis" tebėra pažangus laikraštis, darbo žmonių laikraštis, tebėra toks, kokį Jūs per metų metus skaitėte, rėmete, puoselėjote, kad eitų, nestotų, bet kaip matote, jo paskirtis yra pasikeitusi. Ir pasikeitusi dėl to, kad Jūs klausotės radijo, žiūrite televizorių, ne vienas laisvai skaitote anglišką spaudą. "Vilniai" nebėra reikalo visa tai skubiai ir smulkiai perduoti skaitytojams lietuvių kalba. O tik liko, kiek vieta laikraštyje leidžia, tas žinias komentuoti. Turint tai galvoje, nūdien svarbiausiu "Vilnies" uždaviniu yra—informuoti, kas dedasi mūsų ir visų Amerikos lietuvių senojoje gimtinėje bei jų tėvų žemėje Lietuvoje, nes Amerikoje nėra nė vieno ne tik angliško, o ir lietuviško laikraščio, išskiriant "Laisvę", kad teisingai, bešališkai informuotų apie visapusišką Lietuvos gyvenimą. "Vilnis" daro viską, kad jos skaitytojams būtų aiškus ir neiškreiptas Lietuvoje gyvenimas. Todėl nenuostabu, kad "Vilnies" autoritetas auga netgi ir tarp tų,

Vilnis, birželio 26, 1980

"NAUJIENŲ" REDAKTORIUS NĖRA GYVENĖS LIETUVOJ

"Naujienose" gegužės 10-12 dienų laidoje ne koks korespondentas ar dypukas, o redaktorius laikraščio vedamajame rašo, kad "anksčiau Lietuvoje darbininkas sunkiai gyveno, bet jis buvo apsirengęs, apsiavęs, pavalgęs ir turėjo progos litą kitą susitaupyti". Nesinori tikėti, kad šis vedamasis rašytas paties vyriausiojo redaktoriaus Martyno Gudelio. Jis Lietuvoje yra gyvenęs, netgi Kaune. Ir, beabejo, yra matęs, kaip Lietuvoje darbininkas gyveno. Kaune jų buvo daug. Bet, matyt, šį vedamąjį rašė kažkuris vyriausiojo redaktoriaus padėjėjas, kuris nėra gyvenęs Lietuvoje, o jeigu ir gyvenęs, tai pas savo tėvą buože, kuriems darbininkas būdavo nurašytas iš valdančiosios klasės žmonių.

Kas gali patikėti tokiai nesąmonei, kad Lietuvos darbininkas netgi "turėjo progos litą kitą susitaupyti"! Jeigu tas "Naujųjų" redaktorius Lietuvos darbininkas laikė aukštesnio rango valdininkus, dirbtuvių bei įmonių darbo prižiūrėtojus, meistrus, stambaus ūkininko vaikus, dirbusius tėvo ūkyje, tai kitas reikalas. Taip, jie buvo apsirengę, apsiavę, pavalgę ir turėjo progos litą kitą susitaupyti ar pragerti. Bet tik ne Kauno "Brazilkos", ne Panevėžio Stoties, ne Šiaulių Pabalių ir kitų miestų varguomenės rajonų darbininkai. Tokių progų neturėjo nei dvarų kumečiai, nei kaimo bežemiai, plūsiejai pas ūkininkus, kad duotų žemės sklypelį pūri bulvių pasiodinti. Netgi ir mažžemiai neturėjo progos litą kitą susitaupyti. Anstoliai dirbdavo viršvalandžius varždami jų žemės plotelius. Išvaržydavo paskutinę karvę.

Jeigu Lietuvos darbininkas būtų turėjęs progos litą kitą susitaupyti, nebūtų jie ištaisais ešalonais emigravę į Brazilijos kavos plantacijas vergijon, nebūtų masiniai vykę Argentinon, Kanadon . . . O kiek dar trumpam laikui vykdavo Latvijon žemės ūkio darbams! Ir vykdavo ne iš "ražkažiaus", ne avantiūru ieškoti, o savo rankoms darbo, nes Lietuvoje miestuose, miesteliuose ir netgi kaimuose nedarbas žydėjo ir lapojo. Žydėjo ir lapojo ne metus, ne dvejus, o nuo pat buržuazinės nepriklausomybės įvedimo iki jos žlugimo.

Vasarą šiaip taip galus suvesda-

vo, bet atėjus žiemai—tikra velniava. Jeigu miesto valdyba bedarbiui duodavo padirbėti per savaitę dvi ar tris dienas, tas bedarbis būdavo laimingas. Turgaus dieną galėdavo savo vaikams nupirkti bulvių ar kokių miltų buzai. Apie lito kito susitaupymą nė nesapnuodavo. Šventėms atėjus, jeigu būdavo silkės rasalo bulvei pasidažyti, būdavo didelė šventė. Kaimuose dar blogiau. Per žiemą įlisdavo iki kaklo į skolą stambesniems ūkininkams. Vasarą per šienapjūtę, rugiapjūtę ir kitus darbymečius nuosalės tekėjimo iki nusileidimo prakaituodavo, kaip nors atidirbti už skolą. Vaikai nespėdavo atsistoti ant dviejų kojų, žiūrėk, ir atiduoda buožeį ganyti.

Arba, kas neatsimena, kai sekmadienį vargingesni kaimiečiai eidavo į bažnyčią basil Apsiaudavo tik prie bažnytkaimio. Ar tai darydavo iš šykštumo, tikslu sutaupyti litą kitą? Ne. Taupydavo apavą, nes naujas įsigyti nebuvo lengva. Ūkininkaičiai, taip, jie būdavo apsiavę ir pėsti neidavo. Jie važiuodavo "kalamaškomis" įsikinkę ristiną bėrį. Jie nematydavo, kaip kaimo gryčelninkai ir mažžemiai traukia pėsti ir basi į bažnyčią. "Naujųjų" redaktorius, rašęs tą vedamąjį, matyt, vienas iš tų ūkininkaičių, jeigu jis yra gyvenęs Lietuvoje.

Emigracijon, irgi, labai retas kuris bėgo susitaupes pinigų kelionei. Į Braziliją žmones vežė "valdišku kaštu"—plantatorių pinigais. Pakako turėti užsienio pasportui ir kelionei iki Kauno. Kurie neturėjo 120 litų agentui ir užsienio pasportui ir iš namų kelionei iki Kauno, taip ir pasiliko Lietuvoje vargo bristi. Išvažiuoti į Argentiną, Urugvajų, Kanadą . . . buvo jau kitas reikalas. Reikėjo turėti pluoštas litų laivakortei. Bet vargo verčiami rasdavo išeitį. Vieni važiavo viską Lietuvoje išsipardavę. Antri važiavo atsiskaydami tėvo ūkelyje savo dalios, įklampindami saviškius į skolą. Treti važiavo už parduotą karvę ar arklį tėvo sukrapštytais pinigais. "Naujųjų" redaktorius, rašęs minėtą vedamąjį, jeigu yra gyvenęs Lietuvoje, gal emigracijon važiavo susitaupytai pinigais Lietuvoje. Buvo tokių. Jie nūdien emigracijoje "vaduoja" Lietuvą išvien su reakciniais nacionalistais.

J. Žaliukas

RINKIMINĖ KAMPANIJA JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTIJOSE

1980 metai užima ypatingą vietą Amerikos politiniame kalendoriuje. Tai rinkimų metai. Lapkričio 4 d. amerikiečiai rinks šalies prezidentą ir viceprezidentą, taip pat trečdalį senatorių ir visus kongreso—JAV aukščiausiojo įstatymų leidimo organo—atstovų rūmų narius.

Dėl prezidento kėdės kovoja dviejų pagrindinių šalies buržuazinių partijų—demokratų ir respublikonų—pretendentai. Kad pretendentas—demokratų partijos narys pralenktų varžovus savo partijoje ir taptų kandidatu į prezidento postą, jis nacionaliniame suvažiavime turi gauti ne mažiau kaip 1,666 balsus iš 3,331, o respublikonų

kandidatas turi surinkti respublikonų partijos suvažiavime mažiausiai 997 balsus iš 1,993. Dvieju pagrindinių JAV buržuazinių partijų pozicijos iš esmės nesiskiria viena nuo kitos. Tiek viena, tiek kita ištikiškai tarnauja monopolistinio kapitalo ir karo pramonės komplekso interesams. Tai—tos jėgos, kurios lemia Amerikos valstybės kursą.

Sunkiomis sąlygomis, JAV reakcinų sluoksnų persekiojami ir represuojami, rinkiminę kovą kovoja Amerikos komunistai, iškėlę savo kandidatus—JAV Komunistų partijos generalinį sekretorių Gus Hall

(Nukeita į 4-tą psl.)

Gvinėja užtikrintai žvelgia į ateitį

— Draugai keleiviai, mūsų lėktuvas nusileido Gvinėjos Konakrio aerodrome. Lėktuvo vadas ir ekipažas jums linki visokios kloties...

Nusileidžiame trapu ir iš malonios lėktuvo vėsos iš karto patenkame į tropinės Afrikos drėgną karštį. Virš žemės pakibę sudriskę pilki debesys. Raudonos spalvos dirvų fone—ryškios žalios bananų plantacijų dėmės, lieknos kokoso palmės, milžiniški grublėti baobabai.

Gamtinės ir klimatinės Gvinėjos sąlygos itin palankios visapusiškam ekonominiam plėtojimui. Žemės gelmėse slūgsto neišmatuojami turtais: boksitai, geležies rūda, deimantai, auksas. Labai didelis hidroenergiškas potencialas. Traši raudonoji žemė gali duoti gausius tropinių eksportinių kultūrų derlius—kavos, bananų, ananasų.

Iškovojus nepriklausomybę, visa Gvinėjos žemė buvo nacionalizuota. Tačiau ją būtina atkovoti iš bruso (miško savanų). Kaip pareiškia Gvinėjos vadovai, šalyje naudojami tik trečdalis įdirbti tinkamos žemės.

Prieš 21 metus stojusi į nepriklausomo plėtojimosi kelią Gvinėjos vyriausybė užmezgė ryšius su socialistinėmis šalimis, įvedė valstybės monopoliją užsienio prekybai, nacionalizavo užsienio kompanijų ir latifundininkų, bankų nuosavybę, įvedė naują valiutą, padėjo

pamatus valstybiniam ūkiui. Šalis pasirinko nekapitalistinį kelią.

1960 metais buvo patvirtinti žemės ūkio kooperatyvų nuostatai. Iš pradžių numatyta išplėsti ir aktyvinti jau susikūrusius kooperatyvus—paprastus vieno kaimo valstiečių susivienijimus, kur panaudota sklypų, priklausančių kiekvienam kooperatyvo nariui, bendro įdirbimo forma. Antrame etape numatyta įkurti ūkius su kolektyviniais laukais ir mašinų-traktorių stotimis. Trečiame etape užplanuota pereiti į kolektyvinį visos žemės dirbimą.

Stoję rikiuotėn nemažai stambių įmonių (gyvulininkystės fermos "Ditin" ir "Famoila", konservų gamykla Mamu mieste), pastatytos Tarybų Sąjungai ir kitoms socialistinėms šalims padedant. Imtasi energingų priemonių, ruošiant nacionalinius specialistų kadrus žemės ūkiui, reorganizuota žemės ūkio valdymo sistema ir pagaliau

įkurtos naujos gamybinės grandys—mechanizuotos gamybinės brigados. Grūdinių kultūrų (ryžių, kviečių, sorgų, kukurūzų ir kt.) pasėliai išsiplėtė nuo 778 tūkstančių iki daugiau kaip milijono hektarų, tapo stabilūs bananų, ananasų, kavos derliai, daug maziau įvežama kviečių.

Zengdama pažangaus plėtojimosi keliu, respublika užtikrintai žvelgia į ateitį.

Iš "Selskaja žizn"

(Atkelta iš 3-čio psl.)

RINKIMINĖ KAMPANJA JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTIJOSE

ir žinomą visuomenės veikėją, nenulistančią kovotoją prieš rasizmą ir nacionalinį engimą Andželą Davis. Komunistų partijos rinkiminės programos pagrindinis tikslas yra telkti Amerikos darbo žmones į kovą už sudėtingų šalies socialinių ir ekonominių problemų sprendimą, už nusiginklavimą ir labai pavojingų ginklavimosi varžybų apribojimą, už tarptautinės taikos ir saugumo stiprinimą. Oficialaus Vašingtono kurstomos karinės psichozės sąlygomis Amerikos komunistai ragina stiprinti Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos tautų draugystės ir bendradarbiavimo santykius siekiant užkirsti kelią branduolinio karo grėsmei.

Kai kuriose JAV valstijose jau įvyko vadinamieji "praimeriz"—pirminiai rinkimai, kuriuose renkami delegatai į nacionalinius suvažiavimus. "Prezidentų lenktynėse", kaip sako amerikiečiai, tarp demokratų pirmąją dabartinis Baltųjų rūmų šeimininkas Carteris, tarp respublikonų—R. Reaganas, buvęs Hollywoodo aktorius, vėliau Kalifornijos valstijos gubernatorius, kraštutinio dešiniojo partijos sparuo atstovas.

Amerikos stebėtojų nuomone, lemiamas dabartinės rinkiminės kampanijos ypatumas—tirštėja debesys ekonominiame ir socialiniame JAV horizonte. Šalyje dabar yra 6.4 milijono bedarbių, o iki rinkimų momento—lapkričio mėnesio—"ne-reikalingų žmonių" armija, kaip manoma, sudarys daugiau kaip 7.5 milijono žmonių. Infliacija praryja vis didesnę darbo žmonių pajamų

dali, o jos augimo tempas jau pasiekė 18 procentų per metus. Prezidentas Carteris prisipažįsta, kad jo vyriausybė bejėgė ir nesugeba išspręsti aštrių socialinių ir ekonominių problemų. Jis neseniai pažymėjo, kad prekių brangimas dabartiniu tempu, t. y. beveik 30 procentų per metus, "padarys didelę žalą Amerikos visuomenei ir Amerikos ekonomikai".

Kartu Carterio vyriausybė, nusprendusi pakirsti įtempimo mažinimą ir didinti tarptautinį įtempimą, ketina ir toliau didinti asignavimus Pentagonui, forsuoti karinius pasiruošimus. Ateinančiais finansiniais metais karinės išlaidos pasieks rekordinę sumą—164,5 milijardo dolerių. Pataikaudamas Pentagonui ir karo pramonės kompleksui, prezidentas Carteris, kuris siekia būti išrinktas antram termui, primygtinai reikalavo, kad išlaidos vidaus socialinėms programoms būtų sumažintos dar 17,2 milijono dolerių. Tai iš tikrųjų rinkiminė "staigmena" amerikiečiams, kuri didžioji dauguma, kaip rodo neseniai surengtos visuomenės apklausos, nepritaria beprotektyvų ginklavimosi varžybų plėtimui ir ketinimui mažinti asignavimus socialiniams poreikiams.

Tuo tarpu prezidentas Carteris, naudodamas nuvalkiotą prasimanymą apie "Tarybų Sąjungos grėsmę", artėjant rinkimų dienai vis įirtingiau puola įtempimo mažinimo politiką, mėgina sukelti šalyje karinę psichozę ir atitraukti rinkėjų dėmesį nuo augančios infliacijos, nedarbo ir vis didėjančio ekonomikos smukimo. Tačiau kaip tik šios problemos vis dar neišspręstos, ir pagal sugebėjimą jas spręsti rinkėjai vertins prezidento ir jo administracijos ketverių metų veiklos rezultatus. V. Stiklakis

UŽ TAIKIĄ EUROPOS PADANGĘ

"Ne Amerikos raketoms!", "Verčiau derybos negu atominė mirtis!", "Sustabdyti ginklavimosi varžybą!", "Europai taiką ir saugumą!"—su tokiais šūkiams visose žemyno šalyse praėjo Pasaulinės taikos tarybos nutarimu surengta veiksmų už saugumą ir bendradarbiavimą Europoje savaitė. Komunistai, socialistai, profsąjungų ir kitų masinių organizacijų nariai, kairieji katalikai, įvairiausių politinių ir religinių įsitikinimų žmonės, susirūpinę taikos likimu, rinkosi į mitingus, susirinkimus ir manifestacijas. Jie garsiai pareiškė, kad yra pasiryžę apginti taiką, išgelbėti Europos civilizaciją, mūsų seno žemyno materialines ir kultūrinės vertybes nuo raketinio branduolinio karo naikinančio gaisro.

Iš įvairių šalių gaunami pranešimai, jog renkami parašai po peticijomis, raginančiomis parlamentus ir vyriausybes kovoti, kad būtų panaikinti NATO nutarimai gaminti ir dislokuoti Vakarų Europoje naujas Amerikos raketas arba būtų sustabdytas jų vykdymas, kovoti, kad kuo greičiausiai būtų ratifikuota sutartis SALT 2, kad šiais metais būtų sėkmingai surengtas Madrido susitikimas saugumo ir bendradarbiavimo Europoje klausimais, o Varšuvoje būtų suaukta Europos konferencija karinio įtempimo mažinimo ir nusiginklavimo klausimais. Kaip žinoma, tokiais raginimais kreipėsi į Europos tautas neseniai Paryžiuje įvykusio Europos komunistų ir darbininkų partijų susitikimo dalyviai. Ir jų atsisaukimas buvo kuo plačiausiai paremtas.

Tai nenuostabu. Jau 35 metus Europos tautos naudojasi brangia kaina iškovotos taikos gėrybėmis. Ir jos sugebėjo deramai įvertinti skirtingos visuomeninės santvarkos valstybių savitarpiskai naudingo taikos bendradarbiavimo vaisius. Aštuntojo dešimtmečio metais bendromis Europos tautų pastangomis buvo pasiekta įspūdingų įtempimo mažinimo laimėjimų, pagrįstų Rytų ir Vakarų šalių sutartimis ir apvainikuotų svarbiu tarp-

tautiniu dokumentu—Helsinkyje įvykusio visos Europos pasitarimo Baigiamuoju aktu.

Ir štai dabar po šiais taip sunkiai pasiektais susitarimais dedamos minos. Viena jų—didžiuliu Vašingtono spaudimu priimtas nutarimas gaminti ir dislokuoti Vakarų Europoje Amerikos vidutinio veikimo nuotolio branduolines raketas, nutaitytas į Tarybų Sąjungą ir kitas socialistines šalis.

Vašingtono strategų tikslai aiškūs. Statydami į pavojų savo sąjungininkus Vakarų Europoje, jie tikisi "riboto branduolinio karo" atveju patys išūnėti kitapus vandenyno. Kartu JAV, atkakliai reikalaujamas, kad Vakarų Europa siaurintų prekybinius, ekonominius ir kitus ryšius su socialistinėmis valstybėmis, nori apriboti savo Vakarų Europos partnerių veiksmų laisvę, susilpninti jų ekonomiką ir padaryti juos dar labiau priklausomus nuo Vašingtono, būti visavaldžiu kapitalistinio pasaulio vadovu.

Kaip tik šiais savanaudiškais tikslais Carterio administracija naudoja įvykius Irane ir Afganistane. Dėl jų kurstydamą karinę isteriją, ji verčia savo sąjungininkus Atlanto bloke forsuoti ginklavimosi varžybą, atgaivinti "šaltąjį karą". Ji nenori, kad Europa būtų labai svarbus tarptautinio įtempimo mažinimo ir stabilumo veiksnys, nori paversti jos vakarinę dalį Vašingtono tarnaitę ir įkaitu.

Tačiau įtempimo mažinimo metai nenuėjo niekais. Ne tik plačioji visuomenė, bet ir įtakingi politiniai sluoksniai Vakarų Europoje stoja už tikslų sutarčių ir susitarimų su

socialistinėmis šalimis vykdymą, už tai, kad jie būtų savitarpiskai naudingi visoms šalims.

"Taika—tai mūsų bendras turtas"—sakoma žemyno komunistų Paryžiaus forumo atsisaukime. Ir europiečiai neleis, kad tas turtas iš jų būtų atimtas. Jie tai privalo padaryti taip pat atsimindami tas aukas, kurias Europos tautos padėjo kovos su hitlerizmu metais. Jie visomis jėgomis stengsis kad Europos padangė liktų taiki. V. Sereika

Kokia šiandien Afrika

Neseniai Afrika buvo beveik perdėm kolonijų žemynas. Tik 1963 metais gimė "juodojo žemyno" tautų politinė sąjunga—nepriklausomų šalių vienybės organizacija. Nūdien ši organizacija savo gretose jau jungia 49 nepriklausomas valstybes.

Prieš 17 metų laisvosios Afrikos lyderiai—nepriklausomų šalių vienybės organizacijos įkūrėjai, pasirašė istorinę Deklaraciją Afrikos rūmuose Adis Abeboje, plačiame bulvare Etiopijos sostinės centre pasodino po medžių. Per tiek metų sodinukai tikriausiai išaugo, išbuvojo, tarsi simbolizuodami naujosios Afrikos jėgas. O praėjusiais metais, minint Etiopijos revoliucijos penkmetį, šalies vyriausybė pavadino aikštę priešais Afrikos rūmus Vladimiro Lenino vardu. Didysis revoliucijos vadas genialiai numatė kolonijinės eros saulėlydį Afrikos žemyne.

Istorija patvirtino lenininį teiginį, jog nacionalinio išsivadavimo judėjimas su laiku atsisuks ir prieš kapitalizmą, kaip visuomeninę santvarką. Antimperialistinė žemyno

tautų kovos kryptis patvirtina tai, kad Afrikoje yra ištisa grupė socialistinės orientacijos valstybių. Jos sudaro 30 procentų žemyno teritorijos ir 25 procentus Afrikos gyventojų.

Tačiau dar daugiau kaip 20 milijonų Pietų Afrikos ir Namibijos afrikiečių savo gimtinėje žiauriai išnaudojami, jie kenčia rasistų pažeiminimą. Tuo tarpu kituose "juodojo žemyno" rajonuose kolonializmo eros palikimas, besiskverbiantys naujojo tipo kolonizatoriai naujos respublikoms kelia dideles problemas. Afrika tebėra vienu labiausiai atsilikusių pasaulio ekonominių rajonų. Tarp Jungtinių Tautų išskirtų 34 skurdžiausių pasaulio tautų 19 yra Afrikos respublikos. Dauguma žemyno šalių vis dar lėtai kopija iš ekonominio atsilikimo.

Nenuostabu, kodėl "juodojo žemyno" išsivadavimo procesas vyksta dar ir šiandien. Kova už politinę bei ekonominę nepriklausomybę—sudėtingas procesas, tačiau reakcijos jėgos bejėgės jį sustabdyti. J. Vilnis, birželio 26, 1980

NATO: dienotvarkėje — ginklavimosi varžybos

Gegužės 12-14 dienomis pilkuose žemuose pastatuose Evere, prie Briuselio, vyko vadovaujančių karių ir politinių NATO organų posėdžiai. Į "Atlanto savaitę" susirinko štabų viršininkai, bloko šalių gynybos ir užsienio reikalų ministrai. Sesijos scenarijus buvo parengtas Vašingtone karinės isterijos sąlygomis, žvangant ginklams padažnėjusiose manevruose. Likus nedaug laiko iki Briuselio posėdžių, į Jungtinių Amerikos Valstijų sostinę deryboms buvo iškvieštas NATO generalinis sekretorius J. Lunsas. Kaip pranešė spauda, J. Lunsas gavo nedviprasmiškus nurodymus daryti spaudimą JAV partneriams europiečiams iš NATO bloko, kad jie aktyviau remtų Vašingtono užsienio politines akcijas ir jo karines avantiūras Artimuosiuose ir Viduriniuose Rytuose.

Praeityje Baltieji rūmai jau ne kartą naudojo savo sąjungininkams europiečiams spaudimo taktiką. Pakanka prisiminti NATO tarybos sesijos nutarimus, priimtus 1979 metų gruodžio mėnesį. Tada pasaulio visuomenei nerimą sukėlė žinia, kad atviru JAV spaudimu buvo primesti planai gaminti ir dislokuoti kai kurių NATO blokui priklausančių Europos šalių teritorijoje naują vidutinio veikimo nuotolio raketinį branduolinį ginklą.

Gruodžio mėnesį priimti NATO nutarimai sukėlė didžiulį pasipiktinimą žemyne. Prieš pavojingus Pentagono ketinimus, dėl kurių Vakarų Europos šalių tautos tampa JAV politikos įkaitais, protestavo ne tik plačiosios visuomenės atstovai, bet ir politiniai vadovai. Prieš tai, kad Europa būtų paversta Amerikos raketiniu branduoliniu placdarmu, stoji Danijos, Norvegijos, Olandijos parlamentai. Pavojingą nutarimą pasmerkė 230 Italijos parlamentarai.

Siekdamos palažyti žėgas, kurios dar ir dabar priešinas Pentagono ir NATO planų įgyvendinimui, reakcinės Jungtinių Amerikos Valstijų ir Vakarų Europos jėgos griebėsi nuvalkiotų prasimanymų apie "Tarybų Sąjungos grėsmę", kelia triukšmą dėl įvykių Irane ir Afganistane, iškreipdamos faktus, nesibjaurėdamos didžiausio melo. Kaip ryšium su tuo rašė laikraštis "Juminitė", Briuselyje NATO vadovai įvykiais Afganistane pasinaudojo kaip dingstimi, kad būtų padidintas bloko karinis potencialas, kas buvo numatyta dar likus daug laiko iki įvykių Afganistane.

Diskusijoms Briuselio posėdžiuose davė toną vadinamoji NATO eurogrupė, kurios tikslas — užtikrinti Europos valstybių indėlį į bloko karines pastangas. Šios gru-

pės komunikate pažymima, kad būtina išsaugoti "susitelkimą ir solidarumą". Tai praktiškai reiškia, kad būtina akla laikyti Pentagono ir NATO lyderių linijas.

Vėliau posėdžiaus karinio planavimo komitetas apsvarstė grynai karinius klausimus ir uždavinius, kaip aktyvinti ilgalaikės NATO programos įgyvendinimą. Siaurės Atlanto blokas planuoja plėsti NATO šalyse ginklų ir amunicijos sandėlius, naudoti Vakarų Europos šalių lėktuvus, jeigu Amerikos kariuomenė būtų permetama į "krizės rajonus", toliau didinti karinius biudžetus.

Visos NATO rekomendacijos reikalauja papildomų karinių išlaidų, kurių turėti Europos šalys nėra labai linkusios. Jos supranta, jog dėl to bus mažinami asignavimai sveikatos apsaugai, švietimui, kultūrai, didės mokesčiai ir infliacija. O bloko šalių (neskaitant Jungtinių Amerikos Valstijų) karinės išlaidos nuo 1976 iki 1980 metų ir taip jau padidėjo nuo 146,5 bilijono iki 189 bilijonų dolerių.

Vašingtonas pasinaudojo "Atlanto savaitę" ir politiniam spaudimui srityje, neturintioje nieko bendra su vadinamąja NATO veiklos Europoje sfera. Tik atvykęs į Briuselį, JAV valstybės sekretorius E. Maskis paragino sąjungininkus paremti Jungtines Valstijas, darančias ekonominį spaudimą Iranui. Carterio administracija neslepia savo mėginimų dar labiau įtraukti partnerius į savo pavojingą politiką Artimuosiuose ir Viduriniuose Rytuose. Pentagonas nenori pasitenkinti tik tuo, kad Amerikos kariuomenės permetimo iš Vakarų Europos į persų įlankos rajoną atveju sąjungininkai europiečiai padidintų savo karinius kontingentus. Jungtinės Amerikos Valstijos reikalauja, kad sąjungininkų ginkluotosios pajėgos tiesiogiai dalyvautų karinėse operacijose šiame rajone, esančiame toli nuo Europos žemyno.

Daugelio Europos šalių visuomenės organizacijos, partijų ir profsąjungų atstovai, politiniai veikėjai demaskuoja įtempimo mažinimo priešininkų manevrus, pareiškia, kad yra pasiryžę aktyvinti pastangas taikai stiprinti. Milijonai Europos šalių darbo žmonių dalyvavo neseniai įvykusiose Gegužės pirmosios ir Pergalės dienos šventėse, mitinguose ir demonstracijose pagal veiksmų už Europos saugumą ir bendradarbiavimą savaitės programą. Šie veiksmai — ryškus įrodymas, kad tautos pasiryžusios pažaboti ginklavimosi varžybas, išsaugoti taiką, mažinti įtempimą, sužlugdyti militarizmo ir karo jėgų kėslus.

A. Stiklakis

Grobuoniški Pekino čiuptuvai

Komentuodamas Kinijos užsienio reikalų ministro Huan Hua kelionę po kai kurias Pietryčių Azijos (ASEAN) šalis, vienas Indonezijos laikraštis teisingai pažymėjo, kad Pekinas šių šalių atžvilgiu vykdo "dvilypę diplomatiją". Kinijos diplomatai šypsosi ASEAN šalių vyriausybėms ir jas užtikrina, kad Kinija joms "draugiška" ir siekia užmegzti geras kaimynystės santykius. Tuo tarpu slapta nuo šių vyriausybių Kinija remia joms priešiškas ardomąsias gruputes, aprūpindama jas ginklais, amunicija ir instruktoriais, sudaro šiose šalyse savo "penktąją koloną", glaudžiai susijusią su Pekino slaptomis tarnybomis.

Tokios veidmainingos Pekino politikos tikslas gana aiškus — vienaip ar kitaip daryti ASEAN šalims spaudimą ir jas priversti paklusti jam, būti jo ekspansionistinių kėslų irankiu. Maoistai norėtų nuteikti Pietryčių Azijos valstybes prieš Tarybų Sąjungą, taip pat prieš Vietnamą, Laosą ir Kambudžijos Liaudies Respubliką, tai yra prieš Indokinijos šalis, atsisakiusias tapti Pekino vasalais ir pasirinkusias socializmo kūrimo kelią.

Pekinas ypač neapkenčia Vietnamo Socialistinės Respublikos, kuri praėjusių metų vasario mėnesį ryžtingai atrėmė Kinijos agresorius, išbrovčius į jos teritoriją ir mėginusius paklupdyti vietnamiečių tautą. Pekino ekspansionistai buvo priversti pradėti derybas dėl santykių su Vietnamu normalizavimo, tačiau neatsisakė ketinimo pakartoti agresiją, "dar kartą pamokyti" Vietnamo Socialistinę Respubliką. Ar ne tai rodo tas faktas, kad visai neseniai Pekinas vienašališkai nutraukė antrąjį derybų rundą ir toliau didina savo kariuomenę Vietnamo pasienyje, kur jau sutelkta 15 divizijų ir 6 armijos korpusai?

Į kovą prieš Vietnamo Socialistinę Respubliką, taip pat prieš Laosą Liaudies Demokratinę Respubliką ir Kambudžijos Liaudies Respubliką Kinijos hegemonistai norėtų įtraukti ir ASEAN šalis, bet, kaip parodė Huan Hua kelionė į Filipi-

nus, Malaiziją, Singapūrą ir Tailandą, šios šalys nenori būti Pekino irankiu jo pavojingame lošime. Jos žino agresyviaus Pekino užmačius, žino, kad maoistai jas, kaip ir Indokinijos šalis, laiko teritorijomis, kurių Pekinas esą "laikina neteko". Šiose šalyse neužmiršti ir Mao Czeduno žodžiai, kuriuos jis savo laiku pasakė, aiškindamas Kinijos ekspansijos programą: "Mes būtina turime pasiglemžti Pietryčių Aziją".

Nežaboti Mao ipėdinių apetitai neapsiriboja Pietryčių Azija. Jie kelia teritorines pretenzijas taip pat Tarybų Sąjungai, Indijai, Mongolijai ir kitoms šalims. Pekinas tiesia savo grobuoniškus čiuptuvus į šiaurę ir pietus, į vakarus ir rytus.

Bendromis Pekino ir Vašingtono pastangomis Pakistano teritorija paverčiama agresyvių veiksmų prieš Pietų ir Pietvakarių Azijos valstybes placdarmu. Nuo 1966 metų Kinijos "pagalba" Islamabadui, kurios didžiausią dalį sudaro ginklų tiekimas, jau pasiekė 2 milijardus dolerių. Šie tiekimai ypač išplėsti pastaraisiais mėnesiais, kai Pekinas suaktyvino savo veiksmus prieš Afganistaną. Kinijos instruktoriai apmoko kontrrevoliucionierių gaujas, kurios siunčiamos į Afganistano teritoriją.

Talkininkaudami Amerikos imperializmui, Kinijos ekspansionistai tikisi, naudodamiesi aliansu su juo, taip pat padidinti savo karinį potencialą. Tai rodo Kinijos užsienio reikalų ministro pavaduotojo Čzan Vencino vizitas į Jungtines Amerikos Valstijas. Pekinui pavyko gauti Vašingtono sutikimą parduoti Kinijai Amerikos karinės amunicijos, taip pat transporto lėktuvų, malūnsparnių, radarų ir ryšių priemonių. Iš Anglijos maoistai ketina pirkti naikintuvų "Harier". Šią karo techniką Pekino hegemonistai tikisi panaudoti karinėms avantiūroms, savo ekspansijos planams įgyvendinti. Avantiūristinė Pekino politika ne tik kelia grėsmę kaimyninėms šalims, bet yra pavojinga ir visuotinei taikai.

A. Stiklakis

Egipte palaiptui įvedamas fašizmas

Egipte tapo priimtas vadinamasis "dvasinių vertybių gynimo" įstatymas, padarytos kelios pataisos konstitucijoje. Abu projektus paruošė valdančioji demokratų partija. Jiems pritarė parlamentas, kuriame ši partija turi daugiausia vietų. Prezidentas Sadatas šiuos dokumentus patvirtino.

Anksčiau Egipte opozicija dar turėjo šiek tiek teises, žmonės arba organizacijos galėjo protestuoti prieš dabartinį Sadato režimą. Dabar "dvasinių vertybių gynimo" įstatymas, birželio 26, 1980

mo" įstatymas atima ir šias galimybes. Sadato vyriausybė, prisidengusi "kovos su bedieviais ir komunistais" šūkiu, gali priversti nutilti kiekvieną, nesutinkantį su jos politika. Asmenys, kuriems gali būti taikomas minėtas įstatymas, neturi teisės būti politinių partijų nariais, negalės būti renkami į vietinės valdžios, profsąjungų organus.

Sudaromi specialūs politiniai tribunolai, pavadinti "dvasinių vertybių" teismais. Jie spręš kiekvieno žmogaus patikimumo klausimus. Prieš drakonišką įstatymą, paže-

džiantį žmogaus teises, pasisako žymūs teisėjai, universitetų dėstytojai. Smerkia įstatymą visos politinės partijos, išskyrus, žinoma, valdančiąją. Pažangioji Egipto spauda rašo, kad prasideda "raganų medžioklė", represijos prieš tuos, kurie nesutinka su dabartine susitaikėliška Sadato politika.

Iš konstitucijos išbrauktas straipsnis apie arabų socialistinę sąjungą. Tai buvo demokratinė liaudies sąjungą, kovojusi už progresyvių šalies tvarkymą. Sudaryta nauja konsultacinė taryba. Ji teiks rekomendacijas vidaus ir užsienio politikos klausimais. Taip pat kontroliuos visas politines partijas. Žinant, kad trečdalis tarybos narių skiria valstybės vadovas, tampa aiškios jos pozicijos. Ypač bus kontroliuojama spauda.

Padaryta konstitucijos pataisa dėl prezidento valdžios. Nurodoma, kad jo išrinkimo laikas nebus apribotas. Faktiškai Sadatas tampa prezidentu iki gyvos galvos. S-sys.

— Cikagos švietimo taryba prezidentu išrinko negra kunigą Kenneth B. Smith. Miesto merai Byrne tas labai nepatiko, bet turėjo sutikti su tarybos pasirinkimu.

— Amerikos plieną iš vidaus rinkos rimtai stumia importuotas plienas. Numatoma, kad per šį dešimtmetį importuotas plienas užkariaus mažiausia 50 procentu vidaus rinkos. Nacionalinės plieno kompanijos atarmuoja, kas daryti!

— Firestone Tire & Rubber kompanija ketina iki lapkričio 1 dienos uždaryti šešias savo įmones, kuriose dirba daugiau kaip 8,500 darbininkų.

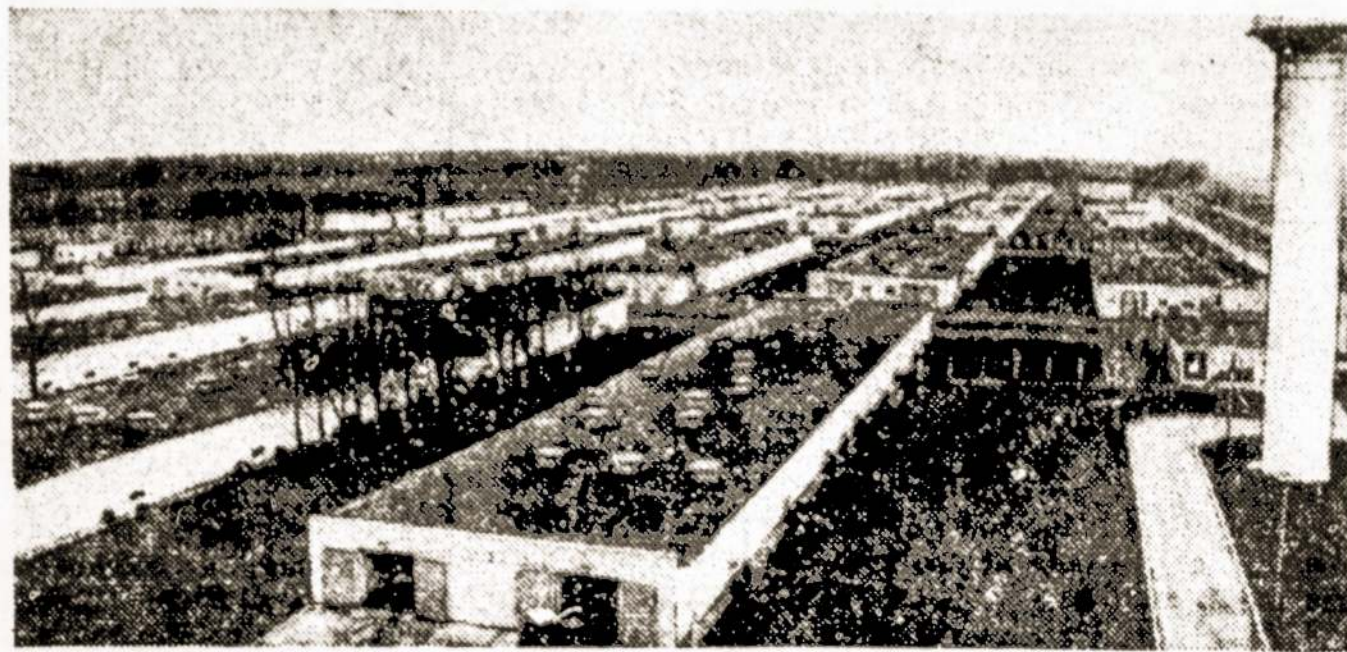
— Angolos MPLA darbininkų partijos sekretorius A. Lukoki praneša, kad Angoloje per penkerius metus nuo išsikovojo nepriklausomybės daugiau kaip 300,000 angoliečių išmoko skaityti ir rašyti, ko portugalai kolonistai negalėjo padaryti per penkis šimtmečius.

— Paryžiuje įvyko Europos šalių komunistų konferencija, globojama prancūzų ir lenkų kompartijų. Konferencija pasisakė už reikalavimą ratifikuoti SALT II sutartį ir už suaktyvinimą veiklos prieš branduolinių raketų išdėstymą Vakarų Europos kontinente.

— Quebec provincijos balsuotojai atmetė pasiūlymą, kad jų provincija atsiskirtų nuo Kanados.

VIS DAUGIAU PAGAMINA PAUKŠTIENOS

Tai tik dalis 33 pastatų, kur auginami Kaišiadorių broileriai. V. Putelkio nuotr.

Lietuvoje savo laiku paukštiena stalc buvo aukšto lygio patiekalas. Miestuose varguomenei jis buvo stačiai neprieinamas. Miesto biedniokas turguje vištą pirkdavo tik tada, kai vertinai būdavo reikalinga šeimos ligoniui. Nebuvo tada Lietuvoje gigantiškų paukštynų. Valstiečiai paukščių augindavosi tik sau šventėms ar vežti į turgų parduoti labiau pasiturintiems miestiečiams, o daugiausia supirkinėdavo "Maistas" eksportui.

Dabar kas kita. Beveik kiekviename rajone yra didesni ar mažesni kaip kokie fabrikai—paukštynai. Juose pagaminama tūkstančiai tonų broilerių, milijonai ir milijonai kiaušinių rinkai. Pavyzdžiui, pats naujusias, Kaišiadorių paukštynas, pradėjęs veikti 1977 metais, kaip mat pasiekė projektuotą keturių milijonų broilerių metinę darbo apimtį. Jau pernai paukštyno cechuose pagaminta 6,300 tonų paukštienos, išperinta per vienuolika milijonų mėšinių viščių.

Paukštynas atrodo dailiu miesteliu. Penkiasdešimt dviejų hektarų plote planingai, grupėmis išdėlioti šviesūs pastatai. Po stogu—net trečdalis minėto ploto. Visa paukštyno teritorija tvarkingai aptverta, išasfaltuoti keliai, įrengtas tvenkinys, poilsio aikštelės.

Kiaušinius paukštynas gauna iš Juodšilių veislinės šeimos, o išsiriti jie čia, Kaštonų brigados inkubatoriuose. Vėliau auginami kituose pastatuose, kol geltonsnapiai viščiukai tampa dėsliomis vištomis ar karingais gaidukais. Ir taip per metus Kaišiadoryse subrandinamos dvi mėšinių vištų partijos, išperinama milijonai vienadienių viščių. Nemažas pulkas viščių parduodamas ūkiams, bet daugiausia jiems lemta čia subręsti.

NAUJI GAMINIAI

Didelės pirkėjų paklausos susilaukė respublikos parduotuvėse pasirodę vyriški džemperiai ir moteriškos suknutės iš vilnos su sintetinių verpalų priemaiša. Sie naujieji Šiaulių "Verpsto" trikotažo fabriko gaminiai nesivelia, yra pigesni.

Penkmečio baigiamaisiais metais fabriko kolektyvas pasižadėjo beveik trim ketvirtadaliais atnaujinti produkcijos asortimentą. Sėkmingai šį išsipareigojimą šiauliečiams padeda Maskvos, Kijevo ir Vilniaus modelių namų specialistai.

6

Sių metų pirmą ketvirtį kiekvienas viščiukas per parą priaugdavo po 29.5 gramo. Pernai sulesinę 2.6 kilogramo pašarų, kaišiadoriečiai priaugino po kilogramą dietinės mėsos. Pagal darbo sąnaudas jie pirmąją šalyje. Čia vienas centneris priesvorio atsieina tik 2.3 žmogaus darbo valandos. Ir čia verta priminti, kad kiekviena paukštinių vidutiniškai prižiūri 50 tūkstančių viščių, kurie per 56 dienas gali pasiekti 1.6—1.8 kilogramo svorį.

Užtenka paukštinei automatinio valdymo pulto pagalba pašviesinti patalpą, kai jaunėliai tuoj kaip mat atkunta, ima strikinėti. Gaidukai, kurių išsiperi maždaug pusė partijos, tučtuojau ima suvedinėti senas sąskaitas, kibtį į besikalendas kaimynų skiauterėles.

Atrodo, paprastas ir nesudėtingas paukštinių darbas, tačiau dėl tų geltonsnapių tik spėk suktis. Viščiukai įsidėmi net eiseną, aprangą, elgseną. Pakeisk baltą chalata juodu, ir paukštukai bėgs nuo šeimininkės, nenoriai les. Nuo pastovios patalpų temperatūros, švaros, pašarų, apšvietimo, operatorės darbo manierų daug priklauso broilerių priesvoris. Už tai dviejų operatorių grandis per penkmetį priaugina po 650 tonų paukštienos.

Kaip pasakoja paukštyno direktoriaus pavaduotojas gamybos reikalams Rimgaudas Baranauskas, kuone kasdien skerdykla apdoroja per dvidešimt tūkstančių broilerių.

Ne veltui šių metų kovo viduryje paukštynui buvo suteiktas komunistinio darbo kolektyvo vardas. Už šaunų darbą geriausiems iš geriausių paukštinių buvo įteiktos asmeninės dovanos ir Lenino garbės raštai. S.

DIENOTVARKEJE— PAMINKLAI

Kretingos rajono teritorijoje dabar yra per 360 istorijos ir kultūros paminklų, atspindinčių ir saugančių ilgaamžę Lietuvos istoriją, liaudies kovą už laisvę ir nepriklausomybę, revoliucinį judėjimą ir kovą už Tarybų valdžią.

Kaip vykdomas rajone Lietuvos TSR istorijos ir kultūros paminklų apsaugos ir naudojimo įstatymas, kaip geriau kultūros ir istorijos paminklus panaudoti kompleksiniame darbo žmonių auklėjime? Šiuos klausimus analizavo rajono tarybos deputatai.

Tarybų Lietuvos draugystės maršrutai

Praėjusiais metais su Tarybų Lietuva, jos ekonomika ir kultūra susipažino daugelio pasaulio šalių atstovai. Trylikoje valstybių buvo surengtos 22 parodos. Ypač didelio pasisekimo lietuvių gintaro ir fotomeistrų darbai, grafikos ir dekoratyvinės dailės kūriniai susilaukė Švedijoje, Prancūzijoje, Suomijoje, Italijoje, Vengrijoje. Užsienio šalyse viešėjo daugiau kaip 400 respublikos meno meistrų, saviveiklininku.

O kur nusidrieks draugystės maršrutai 1980-aisiais?

Į šį klausimą paprašė atsakyti Lietuvos draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijos pirmininką Ramoju Petrauską.

— Tik ką sugrįžau iš Austrijos. Viešint Zalcburgo žemėje su kuria jau dešimt metų Lietuva palaiko glaudžius kultūrinius ryšius,— pasakė R. Petrauskas,— susitarta šį rudenį surengti Lietuvos TSR kultūros dienas. Jų metu veiks gintaro, akvarelės, grafikos, taikomosios dekoratyvinės dailės parodos, koncertus surengs Vilniaus Valstybinis kvartetas, Vilniaus Valstybinio Kapsuko universiteto dainų ir šokių liaudies ansamblis.

Siemet, Tarybų valdžios atkūrimo Lietuvoje jubiliejiniais metais, bus gausu ir kitų kultūrinių renginių tiek mūsų respublikoje, tiek ir užsienyje. Be minėtų kultūros dienų Austrijoje, Lietuvos menininkai reprezentuos Tarybų Sąjungą Lenkijoje, Čekoslovakijoje, Švedijoje, Kipre. Šių šalių gyventojai turės progos plačiau susipažinti su mūsų respublikos pasiekimais per 40 Tarybų valdžios metų, jos ekonomikos ir kultūros suklestėjimu.

Kaip žinia, praėjusiais metais Prancūzijoje su dideliu pasisekimu vyko Tarybų Sąjungos kultūros dienos. Jose dalyvavo Lietuvos TSR oficiali delegacija, vadovaujama Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko pirmojo pavaduotojo K. Kairio, koncertavo meno meistrai

ir kolektyvai.

Kaip niekada gausu šiomet bus parodų. Be jau minėtų parodų Austrijoje, Švedijoje, Kipre, Čekoslovakijoje, Lenkijoje, Belgijoje veiks lietuvių dailės ir grafikos meistrų darbų ekspozicijos. Savo ruožtu ir Lietuvos meno mylėtojai galės susipažinti su Lenkijos, Čekoslovakijos, Ganos, Prancūzijos įvairaus profilio parodomis.

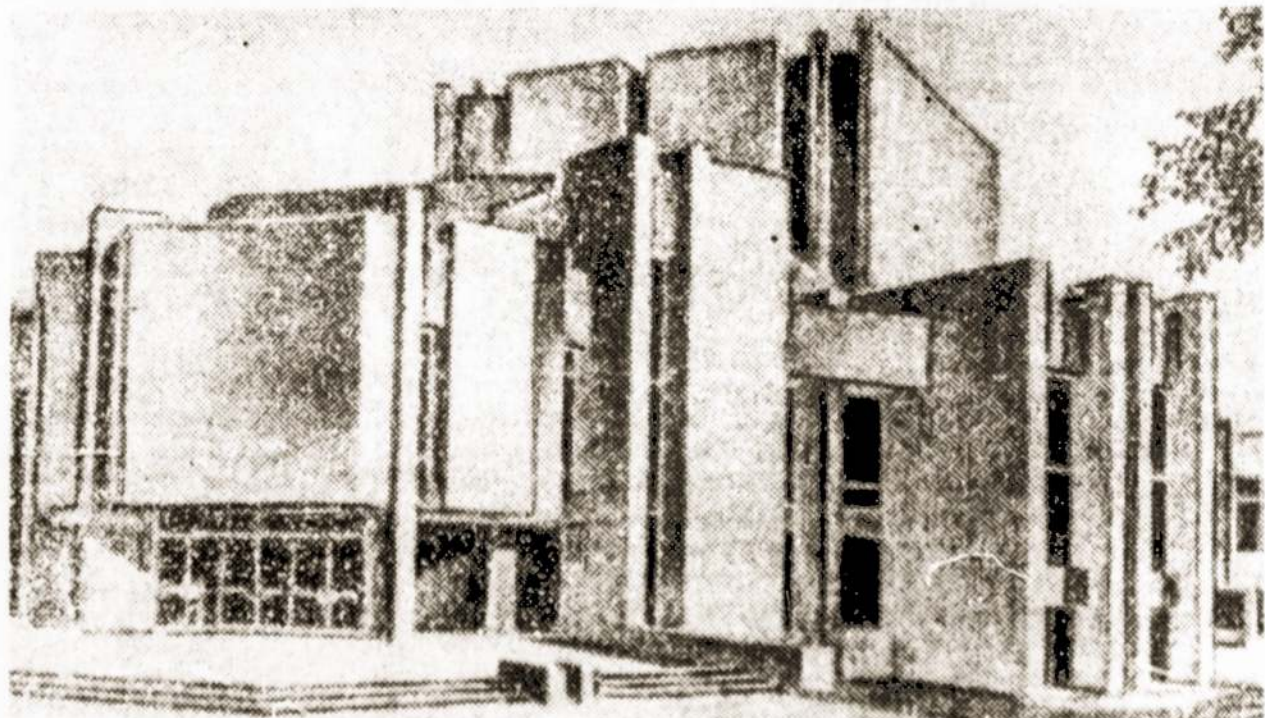
Tarybų šalies respublikų gyvenimą užsienyje propaguoja daugiau kaip 50 įvairiuose pasaulio žemynuose veikiančių tarybinių kultūros centrų. Šiais metais, ryšium su mūsų respublikos jubiliejumi, jie plačiai pasakos apie Tarybų Lietuvą. Veiks parodos, centrų lankytojai galės išgityti įvairių bukletų, žiūrėti naują spalvotą dokumentinį filmą apie Lietuvą. Si kino juosta įdubliuota 60-čia užsienio kalbų.

Jau gražia tradicija tapo rengti Lietuvoje seminarus įvairių šalių atstovams. Gerų atsiliepimų susilaukėme iš Danijos—Tarybų Sąjungos, Suomijos—Tarybų Sąjungos ir kitų draugijų aktyvistų. Galimybė savo akimis pamatyti tarybinių žmonių gyvenimą, ekonomines ir socialines permainas padeda Tarybų Sąjungos bičiuliams užsienyje ne tik patiems įsitikinti tarybinio gyvenimo būdo privalumais, bet ir sugrįžus papasakoti tiesą apie Tarybų šalį. Šių metų pradžioje jau įvyko seminaras Lenkijos—Tarybų Sąjungos draugystės draugijos atstovams. Panašaus pobūdžio susitikimai įvyks su Švedijos, Vengrijos ir VDR draugystės draugijų aktyvistais.

Pačiu skambiausiu mūsų draugijos veiklos akordu, pabrėžė baigdamas R. Petrauskas, bus Respublikinė dainų šventė. Į ją suplauks nemaža svečių iš užsienio. Vaizdžiai papasakoti jiems apie mūsų laimėjimus, parodyti ekonomikos ir kultūros suklestėjimą Nemuno krašte Tarybų valdžios metais—atsakingas ir svarbus uždavinys.

A. Degutis

KYLA NAUJI RŪMAI PANEVĖŽYJE

Nuotraukoje: Kultūros rūmų maketas.

Diena po dienos aukščiau stebiasi grakštus pastatas Nevėžio parkantėje. Tai naujieji kultūros rūmai, kuriuos suprojektavo Miestų statybos projektavimo instituto Kauno filialo specialistai (vyr. architektas G. Simaitis, vyr. inžinierius—A. Senkus, vyr. konstruktorius—A. Ražaitis). Plyta prie plytos, monolitinis ir surenkamasis gelžbetonis kelia aukštyn pastato konstrukcijas, kurios žada naują, originalų rūmų architektūrinį vaizdą.

Pastatas dalijamas į dvi dalis—

klubinę ir žiūrovų. Septyniems tūkstančiams miesto meno saviveiklininkų, susijungusių į 307 kolektyvus, kultūros rūmai suteiks erdvas repetacijų patalpas, o koncertams—puikią besisukančią sceną.

Žiūrovų salė—795 vietų. Rūmai jaunimą pradžiugins pusšesto šimto kvadratinėmis metrų šokių arena, bus įrengta jauki atvira terasa. Numatyta ir pusrėčio šimto vietų salė paskaitoms, renginių aptarimams ir pasitarimams. Vienoje pastato dalyje prisiglaus Civilinės metrikacijos biuras.

Vilnis, birželio 26, 1980

Prisiminus Lietuvoje

gandrus

Amerikos senosios kartos lietuviai atsimename gandrų Lietuvoje. Ne visų tėvai savo sodyboje turėdavo iškeltą gandrų lizdą, bet retai kuriame kaime nebūdavo iškelto. Daugelis šį tą galime papasakoti apie gandrų. Bet štai ką rašo Vilniaus "Tiesoje" iš Radviliškio rajono Stasys Tamošiūnas ir gal ne vienam bus įdomus pasiskaityti:

Jau daug metų prie mūsų namų ikeltame gandrų lizdyje apsigyvena gandrai. Kas pavasarį jų laukiu taip, kaip laukiama pražystant sodų, šilų saulės spinduliu.

Praėjusį pavasarį gandrų šeima pagausėjo. Šį kartą mažųjų lizde atsirado ne du, kaip visuomet, o trys. Vieną dieną žiūri—ant žemės guli gandrų kūnas. Kas žino, gal pats iškrito, o gal per anksti buvo išvestas iš lizdo. Panorau ikelti jį atgal į lizdą, bet senieji gandrai nė iš tolo neįsileido, Tuomet tarp trijų uosių pakabinu seną vonią, įklojau ten šieno ir apgyvendinau išmestą iš lizdo paukštį. Nuo šiaurės vėjų

lizdą uždengiau skepeta. Vaikai jį lesino. Susiradau bibliotekoje knygą ir sužinojau daug įdomaus apie gandrų.

Mano augintinis augo greitai. Kai sparnai sustvėrė ir jis pakilo skrydžiui, pats susirasdavo mane ir eidavo iš paskos. Pastebėjau, kad šis gandas anksčiau už tuos, kurie tėvų lizde, išmoko maisto susirasti, anksčiau skrydžiui pakildavo. Visi mūsų kaimo gyventojai stebėjosi, kodėl mano auginto gandro nenori priimti į būrį du jo broliai, patogiai įsitaisę tėvų lizde.

Rudenį mano augintinis su visais kitais gandrais išskrido į šiltojus kraštus. O štai ir vėl pavasarį. Vėlyvas šaltas pavasaris. Dairiausi, laukiau, ar sugrįš manasis. Išlekiu kartą į kiemą, žiūri—atskrido porėlė ir apsigyveno lizde. Po dienos kitos atskrido dar vienas gandas ir pasidairęs, pakalėjęs nuskrido tolyn. Gal tai mano užaugintas gandas buvo atskridęs, kas dabar žino.

Draugystės tiltai

Darbymečio dienomis, kai brangi kiekviena valanda, rimtos pasparties kaimo žmonės sulaukė iš Lietuvos aviatorių. Sparnuotieji talkininkai, kaip įprasta juos vadinti, patarė didelius plotus žiemkenčių, pievų, ganyklų, dobilių. Ir padarė mūsų lakūnai žymiai daugiau negu galėtų, nes padėti jiems atskubėjo kelios eskadrilės iš broliškosios Ukrainos.

Skurdžios būtų Lietuvos pievos be liucernos. Jos sėklą kasmet įsivežame iš tarybinių Vidurinės Azijos respublikų. Tačiau šie žolynai pernai ten gerokai nukentėjo nuo sausrų. Ir nors Kazachstanas bei Uzbekija patys nesupylė pilnų aruodų liucernos sėklos, tačiau nemažai jos ir šiemet atsuntė Lietuvai. Šį pavasarį, kai mūsų respublikoje užsimota daugiau negu ankstesniais metais eroduojamų plotų užsodinti pušynais, nemažą siuntą pušies sodmenų pasiūlė Baltarusijos miškų ūkių šeimininkai. Sie mūsų kaimynai padeda ir mineralinėmis trąšomis. Baltarusija, gaminti traktorius, sunkvežimius, kitas žemės ūkio mašinas, kaip ir kitos pramoninės tarybinės respublikos, Lietuvos žemdirbiams laiku patiekia naujos žemės ūkio technikos.

Iš Zarasų, Švenčionių, Varėnos rajonų ūkių praktikos gaima būtų pateikti daug pavyzdžių ir papasakoti, kaip anksčiau baigė javąpjūtę ar kitus žemės ūkio darbus, kaimynai baltarusiai pasiūlė į talką savo žmones ir techniką. O juk Lietuva ir Baltarusija yra pasira-

šiosios tarpusavio lenktyniavimo sutartį ir, atrodo, apie talkininkavimą nė kalbos negalėtų būti. Tačiau šis lenktyniavimas, kaip matome, grindžiamas giliais draugystės jausmais, noru padėti vieni kitiems.

Tarybų Lietuvos darbo žmonės atsilygina tuo pačiu visoms tarybinėms tautoms. Antai Lietuvos melioratoriai, bene daugiau už kitus nusisaisinę ir sukultūrinę laukų, nemažą būrį savo draugų kasmet pasiūnčia padėti Smolensko srities žemių sausintojams. Esame stipresni už baltarusius gyvulininkystėje—padedame jiems veisliniu prieaugliu. Estijos miškininkai šiemet gavo nemažai lietuviškų eglių sodinukų, nes ten, pasirodo, jos ypač gerai prigyja ir gražiai auga.

Kiek tarybinių tautų—tiek tarp jų patikimų draugystės tiltų. Tai turbūt patys plačiausi pasaulyje tiltai, kuriais dieną ir naktį be stabdymo ženklų skrieja Draugystės traukiniai.

J. Bagdanskis

PRADĖJO EKSKURSIŲ SEZONĄ

Zarasų ekskursinio biuro Utenos filialas birželio pradžioje pradėjo naują ekskursinį sezoną. Be 40 dienų maršrutų, kelionių mėgėjams parengti du nauji maršrutai Utena—Klaipėda—Kaliningradas, Utena—Sniečkaus gyvenvietė—Ignalinas.

Ekskursinio biuro paslaugomis praėjusiais metais pasinaudojo 30 tūkstančių turistų. Šiais metais jų skaičius padidės iki 33 tūkstančių, pusę iš kurių sudarys rajono gyventojai.

Kad buvusiuose raistuose jėgas mūru kiltų

Ar saulė spigina, ar pavasario polaidžiai, ar gruodas žemę sukaustęs, Lietuvos laukuose visada išgirsi melioratorių techniką gaudžiant, kad buvusiuose raistuose jėgas mūru kiltų, vešlios pievos subanguotų.

Kaip žinoma, per šį penkmetį Tarybų Lietuvos melioratoriai turi nudrenuoti apie 540 tūkstančių hektarų įdrėkusių dirvų. Ir ką gi! Jie šauniai susidoroja su šia užduotimi. Jau nusausta daugiau kaip 465 tūkstančiai hektarų.

Ne vien nusaustais plotais sveriamas melioratorių triušas. Jie perdavė naudoti žemdirbiams daugiau kaip 225 tūkstančius hektarų kultūrinių pievų ir ganyklų, pakal-

kino tūkstančius hektarų rūgščių dirvų, nutiesė nemažai kelių, įrengė drėkinimo sistemų. Kasmet respublikoje vis daugiau ūkių, kuriuose visos žemės nudrenuotos, išlygintos, sukurti platūs masyvai. Čia ir su galinga technika dirbti nebėra vargo.

Dėkingi melioratoriams žemdirbiai ir už paramą, statant gyvulininkystės kompleksus, tiesiant inžinerinius tinklus naujose gyvenvietėse.

Ar gi šie gražūs ir įspūdingi skaičiai neverti pasididžiavimo? Už kiekvieno tokio skaičiaus yra tūkstančių žmonių triušas. Žmonių, kuriuos visi Lietuvos kaime laiko darbščiais ir sumaniais, pasiauko-

jančiais ir išradiniais. Žmonių, kurie savo meistriškumu garsėja toli už respublikos ribų. Pas Lietuvos melioratorių atvažiuoja pasisemti patyrimo iš visos šalies. Lietuvos vyrus kviečia talkon broliškų respublikų melioratoriai. Ne nuostabu, kad tarp jų yra apdovanojimų ordinarai ir medaliai, o kiek yra iškovojuusių prizų ir diplomų sąjunginėse ekskavatorių ir buldozerių mašinistų varžybose, neretai pirmąją sąjunginiame socialistiniame lenktyniavime!

Iš tikrųjų gerai ir sparčiai išmoko dirbti Lietuvos melioratoriai. Štai Akmenės, Joniškio, Jurbarko, Kapsuko, Kauno ir Mažeikių MSV kolektyvai jau nuo Gegužės švenčių

triušia sekančio penkmečio sąskaita. O kas šiandien nežino daugiau ekskavatorių mašinistų Petro Dertos ir Motiejiaus Vasiliausko iš Kėdainių ir Pakruojos MSV, uteniškio vienkausio ekskavatoriaus mašinisto Jono Būgos, buldozerių mašinistų Stepono Milieškos iš Šiaulių MSV ir Alekso Strazdo iš Jonavos MSV, kelmarovės mašinisto iš Akmenės Alfonso Lizdenio.

Jų šimtai, tų darbštuolių trisdešimt tūkstantinėje respublikos melioratorių armijoje, kuriai žemdirbys dėkingas už lygius ir stalus laukus, už papildomus centnerius grūdų, papildomas tonas gyvulininkystės produktų.

Svariais darbo laimėjimais melioratorių šventę sutiko Panevėžio MSV Povilo Liubausko vadovaujama grandis. Šį penkmetį grandies vyrai paklojo tris šimtus devyniasdešimt vieną kilometrą drenažo (penkmečio užduotis įvykdyta 138 procentais) ir dabar sėkmingai darbuojasi ateinančių metų sąskaita.

VASAROS EKSPEDICIJOS

Siemet vasarą planuojama surengti per 70 ekspedicijų, kurių metu kraštotyrininkai tyrinės ir fiksuos savo miesto rajono kultūrinį palikimą. Anykštiečiai, pavyzdžiui, rinks medžiagą apie Ažuozėrių, Meliaušiškių, Pravyzdžių ir kitų kaimų praeitį ir dabartį. V. Kapsuko universiteto kraštotyrininkai planuoja kompleksiskai tyrinėti Rokiškio rajono Kriaunų ir Obelių apylinkes.

Jurbarkiečiai pasiryžę surinkti medžiagą apie 1940-1941 metus Girdžiuose, pasvaliečiai—apie K. Baltaragio gyvenimą ir veiklą, zarasiečiai apie 1918-1919 metais veikusių revoliucinius komitetus.

Nuotraukoje: iš kairės: mašinisto padėjėjas Albinas Ščevinskas, mašinistas Povilas Liubauskas, vamzdelių klojėjas Jonas Narsutis ir žemkasys Valentinas Ivanuskas.

Ruošiasi Respublikinei dainų šventei

Iki Respublikinės dainų šventės-80 beliko vos keletas savaitių. Per tą laiką bus dar kartą patikrinta, kaip dainininkai, šokėjai, muzikantai pasiruošę svarbiausiems pasirodymams, skirtiems Tarybų valdžios atkūrimo Lietuvoje 40-mečiui.

Kas dalyvaus šokių dienos pasirodymuose? Sie meno saviveiklininkai buvo atrinkti dar kovo ir balandžio mėnesiais. Ilgai ir stropiai dirbo net kelios apžiūros komisijos, kurios buvo patekusios į gana keblią padėtį: gerai pasiruošusių kolektyvų buvo du-tris kartus daugiau, negu tikėtasi, negu iš anksčiau planuota, negu siekė pačios geriausios viltys. Todėl šokių dienos dalyvių atrinkta gerokai daugiau, negu numatyta, beveik visose—pionierių ir pagyvenusių, pramoginių ir jaunimo šokių—kategorijose.

Į šventę pakviesta 8,060 įvairaus amžiaus šokėjų, 1,306 dūdorių, 192 būgnininkės. Tiek atlikėjų Vilniaus centrinis "Žalgirio" stadionas dar nėra matęs nė per vieną šokių dieną. Tai labai džiugina, tačiau kartu žada ir nemaža sunkumų.

Anksčiau paruošti aikštės piešiniai jau nebetinka, atskirų dalių baletmeisteriams—A. Kondratavičiui, K. Poškaičiui, L. Vaičiulėnienei, E. Morkūnienei, K. Motuzai, T. Petreikiui, M. Vaitulevičiutei teko gerai pasvarstyti, pasukti galvas ir iš naujo daug ką perplanuoti. Tačiau visa tai padėjo išspręsti Kaune vykusi saviveiklininkų zonišė šokių šventė, o Šiauliuose ir Panevėžy-

je—zonišė dainų šventės. Kaune i zonišė šventės koncertą suplaukė beveik 5,700 šokių dienos dalyvių (šokėjų, dūdorių, būgnininkų) ir dar keletas šimtų Kauno miesto bei aplinkinių rajonų meno saviveiklininkų.

Kaip jau minėta, atrinktieji kolektyvai šokių repertuarą yra paruošę neblogai. Pavasarį miestuose ir rajonuose vyko dainų šventės, kuriose kartu su kitais meno saviveiklininkais dalyvavo ir kolektyvai, besiruošiantys pasirodymams Vilniuje. Nemaža kolektyvų ruošėsi dalyvauti konkurse, kuris, kaip ir visada, buvo nelengvas. Todėl teko dar dėmesingiau tobulinti savo meistriškumą, nes pagal konkurso nuostatus teko pašokti po vieną kitą šokį ir iš privalomojo šventės repertuaro.

Malonu, kad Respublikinei dainų šventei-80 gausų šokėjų būrį ruošė nusipelnę, prityrę kolektyvų vadovai, nuo seno entuziastingai puoselėjantys meno saviveiklą. Taip pat kruopščiai dirbo ir jaunimas.

Džiugu, kad choreografų gretas papildė naujos jėgos. Dauguma jų—Lietuvos TSR valstybinės konservatorijos Klaipėdos fakultetu diplomantai.

Norisi nuoširdžiai pasveikinti gausų būrį meno saviveiklos kolektyvų vadovų ir šokėjų, kurie įveikė nelengvus atrankos etapus ir iškovoję teisę pasirodyti džiaugsmingoje visaliaudinėje šventėje, skirtoje Tarybų valdžios atkūrimo Lietuvoje 40-mečiui.

Juozas Lingys
TSRS liaudies artistas

KINO SCENARIJŲ KONKURSA

Susumuoti Lietuvos TSR valstybinio kinematografijos komiteto ir respublikos Kinematografijos sąjungos beveik prieš pusantrų metų paskelbto literatūrinių scenarijų dorovine tematika konkurso rezultatai. Savo kūrinius buvo atsiuntę šešiolika autorių—rašytojai, kino dramaturgai, žurnalistai, inžinieriai, pedagogai.

Premijos atiteko scenarijus "Vestuvės atidedamos rytdienai" autorei, kino kritikei Romai Pauraitėi, rašytojams, kino dramaturgams Grigorijui Kanovičiui ir Sauliui Saltėniui (scenarijus "Katė už durų") bei rašytojui Edvardui Uldukiui už scenarijų "Vilkduobė".

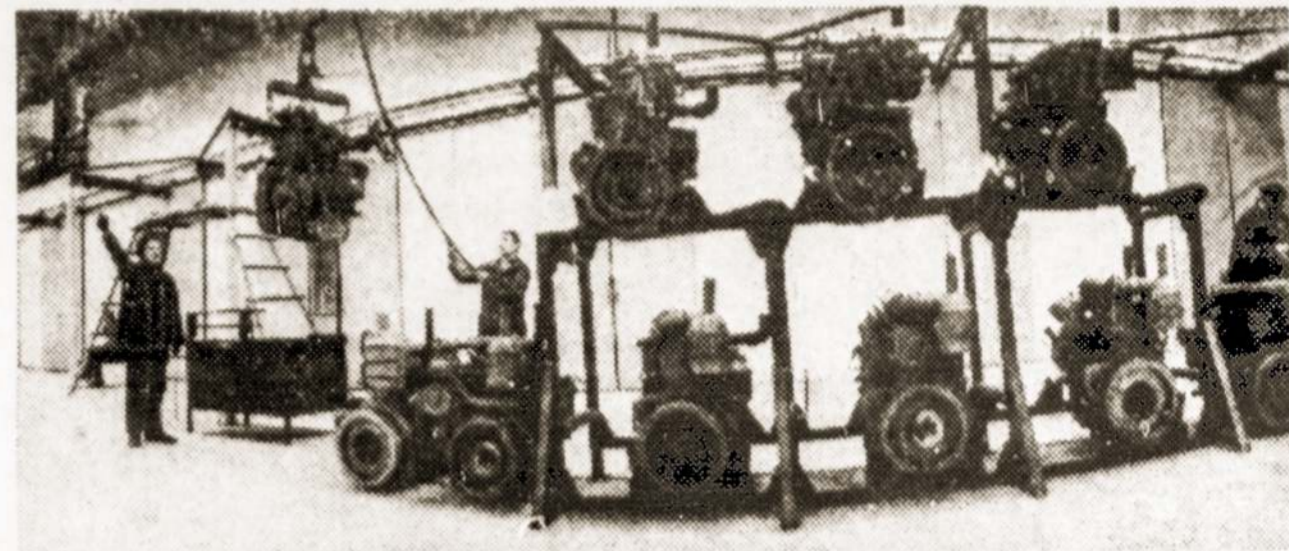

Raseinių kaimo profesinėje technikos mokykloje mokosi nemažai merginų.

Nuotraukoje: būsiosios kaimo elektrikės-ryšininkės komjaunonės [iš kairės] R. Pilipaitė, D. Žabarauskaitė, V. Underytė, L. Ruginytė, E. Zalbitė, A. Tvirbutaitė, L. Pranaitytė ir R. Vileikytė. T. Žebrausko nuotr.

8

Nauja gamykla Utenoje

Gamyklos cechuose sumontuotos našios surinkimo, detalių restauravimo linijos.

Utenoje iškilo nauji Lietuvos TSR valstybinio gamybinio techninio žemės ūkio aprūpinimo komiteto remonto mechaninės gamyklos korpusai. Gamykloje remontuojami traktorių "Bielarus" dizeliniai varikliai.

Nūnai gamykloje kolektyvas vis labiau įsibėgėja, kad kuo greičiau įsisavintų pajėgumus. Jie nemaži. Iki metų pabaigos reikia suremontuoti 3 tūkstančiai variklių. O gamyklos projektinis pajėgumas—15 tūkstančių variklių per metus. Jį pagal planą numatyta pasiekti 1982 metais. Tada naujoje gamykloje kasmet bus suremontuojama daugiau kaip pusė respublikos laukuose dirbančių traktorių.

Erdviuose gamyklos korpusuose sumontuotos surinkimo, restauravimo linijos, kiti sudėtingi įrengimai bei technika. Dideliame detalių restauravimo ceche bus atliekama darbų už 1.2 milijono rublių.

Statant įmonę buvo neužmiršti ir gamtos saugos klausimai. Statybininkai išsaugojo įmonės teritorijoje du pušynėlius, daug beržų. Tai įmonei suteikia jaukumo.

Naujoji Utenos remonto mechaninė gamykla.

— Nūnai gamykloje dirba 210 žmonių. Įmonei pradėjus veikti visu pajėgumu, čia dirbs 740 žmonių,—sako naujosios gamyklos direktorius Algimantas Stanys.—Kvalifikuotus kadrus mums padėjo paruošti Panevėžio bei Garliavos remonto gamyklos, Plungės mokyklos kombinatas.

Gamykloje trūsia daug jų stačiusių žmonių. Antai komjaunonulis R. Stasiulionis dvejus metus statė gamyklą, dabar jis naujajame ceche šlifuoja velenėlius. Našiai trūsia ir tekintojai P. Kačiulis, J. Matijošaitis, A. Kulikauskas, ir kiti.

Pirmieji suremontuoti traktorių "Bielarus" varikliai jau išsiūsti.

Gimtinėje pasilieka nemaža jaunimo

Varėnos rajono Žilinių kolūkyje per šešerius metus rekonstruoti visi gyvulininkystės pastatai. Tačiau pirmininkas Antanas Uždavinys tebeieško naujų sprendimų, kad galima būtų toliau didinti gyvulininkystės fermų produkciją.

Darbai, kuriuos padarė šio kolūkio žmonės, džiugins dar ne vieną dieną ir ne metus. Prieš šešerius metus čia tik karvidė buvo pakėčiama. Todėl, susirgus šerikui arba melžėjai, sunkiai sekdavosi įkalbinti padirbėti fermoje kita.

Dabar visur švaru, tvarkinga, jauku, mechanizuoti visi sunkiausi darbai.

Anksčiau Kareivonių kiaulidėse, kuriose buvo 600 kiaulių, dirbo net šeši šerikai ir du pagalbiniai darbininkai. Rekonstravus dvi kiaulides, šalia jų pastačius dar vieną, čia dabar laikoma per 1,000 kiaulių. Ši gyvulių pulką prižiūri tik du šerikai ir vienas pagalbinis darbininkas. Kiaulidėse mechanizuotas ir šerimas, ir mėšlo šalinimas, ir girymas, ir šildymas.

Pagerėjus gyvulių laikymo sąlygoms, padidėjo priesvoris. Anksčiau penimi galvijai per parą priaugdavo 700 gramų, o dabar jų vidutinis priesvoris—800-850 gramų. Daugiau kaip 100 gramų padidėjo ir penimų kiaulių vidutinis priesvoris.

Netrukus melžiamas karves ir veislines telyčias ūkis laikys tik Žilinių gamybiniame centre, o kiaules ir penimus galvijus—Kareivonyse. Čia didelė gyvenvietė, daugiau žmonių, galinčių dirbti fermoje. Šiuo metu Kareivonyse statomas dar modernus 220 vietų peni-

mų galvijų tvartas.

Plečiasi, gražėja Kareivonių bei Žilinių gyvenvietės. Per trejetą metų pastatyta 20 gyvenamųjų namų. Vien pernai įkurtuves atšventė septynios šeimos. Šalia gyvenviečių išaugo dar vienas didelis ir dailus pastatas—vaikų lopšelis-darželis, kuriame netrūkūs su skambės linksmas vaikučių juokas.

Žilinių kolūkyje daug žymių paiminų. O svarbiausia—visus pastatus surentė, fermas rekonstravo patys kolūkiečiai. Tik grūdų sandėlis pastatytas rangovinės organizacijos. Jau antrus metus žiemą melžėjos rytais į darbą renkami devintą valandą, darbą pradeda pailsėjęs ir žvalios, suspėjusios paruošti šeimai pusryčius, išleisti į mokyklą vaikus.

— Šiuo metu fermose žmonių netrūksta,—sako kolūkio pirmininkas A. Uždavinys.—Dirbti gimtinėje pasilieka nemažai jaunimo.

Vadinasi, miestas jaunimo nebivilioja. Kolūkyje gyvenimas pasidare nebenuobodus, švarus.

I. Leonavičiūtė

ROKIŠKIO KONSERVŲ GAMYKLA

Ritmingai dirba Rokiškio eksperimentinės konservų gamyklos kolektyvas penkmečio baigiamaisiais. Pirmojo ketvirčio planas viršytas beveik dešimčia procentų. Rokiškėnų gaminamos sultys, uogienės, dirbtinis medus, saldainiai "Karvutė" gerai vertinami ir kaimyninėse respublikose. Jie eksportuojami į Rytų Vokietiją, Lenkiją...

Vilnis, birželio 26, 1980

BAIGIANTIS LIETUVOJE ARKLIŲ EPOCHAI

Atsimename, Lietuvoje kaimiečiui turėti žemės nepakako, būtinai reikėjo turėti ir arklių, kad iš tos žemės pragyventų. Žemės ūkyje arklys buvo pagrindinė jėga. Be arklio plūgas neardavo žemės, akėčios neakėdavo. Be arklio būdavo nei malkų iš miško neatsiveši, nei į turgų nenuvažiuosi... Be arklio ūkininkas būdavo kaip be rankų.

Dabar kas kita. Žemės ūkis baigiamas mechanizuoti. Laukuose burzgia traktoriai, sunkvežimiai, keliukais ar takeliais motorciklai; visur kombainai, sėjamosios, piau-namosios. Arkliai žemės ūkyje baigia išnykti. Jeigu kur dar yra, tai kolūkiečių sodybiniams sklypams dirbti, ar kur nors menku reikalu nuvažiuoti bei kolūkiuose ten, kur mechanizmais sunkiau manevruoti. Tačiau tokiam kolūkyje kaip Kap-suko rajone "Sešupės", kur visi darbai mechanizuoti, "Valstiečių laikraščio" korespondentas P. Vasi-nauskas viešėdamas bematė tik dvi poras pravažiuojant keliu ir trečią porą prie sandėlio. O tokių kolūkių, kaip "Sešupės" kolūkis, Lietuvoje yra jau daug.

Bet vis tiek, ne tik žemdirbiai, o ir daugelis miesto gyventojų,

mokslininkų rūpinasi išlaikyti arklius. Plinta žirginis sportas, žirgy-nuose veisiami įvairių veislių ark-liai, specialistai stengiasi atkurti žemaitukus. Be to kyla susidomėjimas arkliniu turizmu. Tik žemės ūkyje, kaip minėta aukščiau, ark-liai baigia išnykti, juos išstumia žemės ūkio technika.

Kad nepamiršus žemės ūkyje arklio epochos, netoli Anykščių, Niūronių kaime neseniai įsikūrė pirmas Lietuvoje Arklio muziejus. Kol kas dabar surinkti daiktai muziejuje eksponuojami taip, kaip juos kas dovanoja, kiti aplūžę, dar daug ko trūksta. Dar mažai muzie-juje arklinio inventoriaus, kuris buvo naudojamas prieš pat įsigalint žemės ūkyje mechanizacijai. Sunku surasti įvairių geležinių volų, kulti-vatorių, akėčių. Dar niekas muzie-ju nepadovanojo bėdos (dviračio vežimo), kalamaškos, dar nėra mu-ziejuje vežiko kariatės, platformos ir t. t., trūksta smulkių detalių.

Pernai muziejų aplankė keliolika tūkstančių ekskursantų. Svečiai at-vežė nemažą eksponatų. Muziejus vadovybė tikisi, kad ir šiais metais daug kas įsimes mašinon koki

Lietuviški naftos produktai

Lietuvoje sukurta nauja pramonės šaka—naftos perdirbimas. Neseniai spauda, televizija ir radijas pranešė, kad Mažeikių naftos perdirbimo gamykloje paleista pirmo-nio žaliavos perdirbimo linija.

Sio penkmečio metais Mažeikių naftos perdirbimo įmonė buvo pas-keleibta svarbiausiąja Lietuvos sta-tyba. Statyti ją padėjo visa Tarybų šalis. Projektą paruošė Leningrado naftos chemijos įmonių projektavi-mo institutas. Šimtai įvairių Tary-bų Sąjungos įmonių siuntė įrengi-mus. Iš įvairių Tarybų šalies vietovių atvykę specialistai sumontavo sudėtingus įrengimus, kurie išsi-dėstė keturiu kvadratinio kilomet-rų teritorijoje. Lenkų specialistai nutiesė nuo "Draugystės" naftotie-čio atšaką Polockas—Biržai—Ma-žeikiai, kurios ilgis 442 kilometrai. Plačiai išsilieję užtvenkta Varduvos upė. Vandenį ir aplinkos orą nuo užteršimo saugo sudėtingi valymo įrengimai.

Naftos perdirbimo pramonės su-kūrimas Lietuvoje labai reikšmin-gas ir ekonomiškai efektyvus. Tai įgalins vis geriau tenkinti didėjan-čius liaudies ūkio ir gyventojų poreikius naftos produktams. O juos iki šiol reikėjo vežti geležinke-liu iš tolimų Tarybų šalies rajonų. Apie didžiulius naftos produktų

poreikius liudija vien tas faktas, kad Elektrėnų šiluminė elektrinė kasdien sunaudoja vos ne du šim-tus vagonų—cisternų mazuto. Naftos perdirbimo priartinimas prie masinio jos produktų vartojimo rajonų duos didžiulį ekonominį efektą, nes naftos transportavimas naftotiekiu atseina maždaug pus-trečio karto pigiau, negu jos pro-duktų gabenimas geležinkelio.

Naftos gamyklos statyba inėšė daug permairų į miesto gyvenimą. Prieš pradėdant veikti įmonei, Ma-žeikiuose buvo pastatyta termofi-kacinė elektrinė, išaugo daug gyvenamųjų namų, kultūrinių ir buitinių pastatų. Neseniai Tarybų Lietuvos vyriausybė patvirtino kultūrinių buitinių ir komunalinių objektų atidavimo naudoti Mažeikiuose 1980 metais užduotį. Siemet čia bus pastatyta 17 gyvenamųjų namų su 830 butų, bendrabutis, 1280 vietų vidurinė mokykla, 32 vietų preky-bos centras, ryšius mazgo, plėsis vandenvietė. Augs naftininkų miestas, toliau plėsis naftos perdir-bimo įmonė.

Lietuvos energetinio ūkio, auto-mobilių transporto bei kitų vartoto-jų poreikiai pradėti tenkinti vie-toje gaminamais naftos produktais. Dalis produkcijos bus tiekiami kaimyninėms tarybinėms respubli-koms. V. Štūdikas

užtikta daiktelių, primenantį arklio epochą. Muziejus vadovybė numa-to, atrinkusi būdingus eksponatus, pradėti juos konservuoti, kad ateinančios kartos pamatytų, kokią pažangą padarė tarybinis žmogus.

Susidomėjo Arklio muziejumi ir Lietuvos veterinarijos akademija. Čia užsibrėžė Arklio muziejuje iš-samiai pavaizduoti senąją ir dabar-tinę veterinariją bei zootechniką arklio tematika. Šią vasarą Niūrony-se veiks šios akademijos studen-tų darbo ir poilsio stovykla. Profesoriui T. Sniukštai vadovaujant, ruošiamas įvairioms kanopoms pri-taikytas pasagų kompleksas.

Yra pasiūlymų prie muziejus įsteigti arklių turistinę bazę. Tai bus naujovė. Pradinė bazės veik-la—muziejus lankytojų vežiojimas gražiais miškeliais ir Sventosios kloniais. Lietuvos žemės ūkio aka-demijos profesorius G. Jocius imasi šefuoti bazės steigimą. Jis numato laikyti arklius ne tik pasivažinėji-mui, bet ir pasijodinėjimui.

Arklio muziejų Niūrony-se šią vasarą, iš ties, lanko nemažai žmonių. Ypač muziejus kelia jaunosios kartos susidomėjimą. X. J.

ISAUGINS PO 12,000 BEKONŲ

Mažeikių kilnojamosios mechani-zuotos kolonos statybininkai atida-vė eksploatuoti Bugenių gyvulinin-kystės įmonės 2,400 vietų kiaulid-es, kuriose bus penimi bekonai.

O viso komplekso statybą, kuria-me per metus bus išauginta po 12 tūkstančių bekonų, statybininkai numato užbaigti po poros mėnesių.

POKALBIS DOTNUVOJE

Žemdirbystės institute Dotnuvo-je įvyko mokslininkų susitikimas su respublikinės spaudos ir televizijos žurnalistais. Pokalbyje buvo aptar-ta, kaip geriau informuoti skaityto-juos apie vykstančius laukų darbus, kokią paramą darbymetyje mokslininkai teiks žemdirbiams per spau-dą, radiją ir televiziją.

Detroit, Mich.

SVEIKINIMAI "VILNIES"
ŠERININKŲ SUVAŽIAVIMUI
BIRŽELIO—JUNE 8 D. 1980 M.

Teofilė Masienė ir Stefanija	\$100.00
Detroito Lietuvių Klubas	100.00
Vincas Kirvela	80.00
Tomas Umaras	50.00
Anna Dockus	45.00
Detroito Moterų Pažangos Klubas	25.00
Frank Yoshonis	20.00
Frank Ulinskas	20.00
Pat Stakvilienė	20.00
Helen Rastenis	20.00
Al ir Alice Stacey	10.00
Elizabeth Ulinskas	10.00
Kestutis ir Antonette Garelis	10.00
Servit ir Ruth Gugas	10.00
Mike ir Pat Stunskas	10.00
Anna Daukus	10.00
Walter ir Lillian Gugas	10.00
Alfons ir Emma Rye	10.00
George Kuodis, Windsor	5.00
Tony ir Millie Vasaris	5.00
Regina Bajorūnas iš Australijos	5.00
Matila Rudzevičienė	5.00
Tony ir Bertha Rye	5.00
Dominick Bogus	5.00
Alexandra Sharka	5.00
Joseph Lipsky	5.00
Antoinette Waitkūnas	5.00
Mary Norush	2.00
Martha Racūnas	2.00
Petronėle Walantis	1.00
Alphonse Urbon	1.00
Jonas Simpukas	1.00
Viso	\$612.00

Cleveland, Ohio

Moterų Klubas dar gyvas—atlai-kė savo susirinkimą ir paminėjo Motinų Dieną—geg. 8 d. ICA svet., 15901 St. Clair Ave. Diena buvo graži. Susirinko graži grupė narių ir keletas svečių. Žinoma, netiek daug kaip prieš 20 metų. Susirinkimą vedė pirm. A. Paltan. Raportai duoti ir priimti.

Kai kurios narės serga. Walter Karson jau pora savaitių ligoninėje. Ir jūsų reporteris atsiprašė, kad suvėlavo pranešti spaudai.

Dabar primenu, kad Klubas mi-nės Onas: 10 liepos 12 val. dieną bus posėdis—pagerbs Onas ir pa-vaišins dalyvius. O. K. Gegužės 8 mitingui užsibaigus, šeimininkės mus pavaišino. Draugė Paltan pri-siminė mūsų geras drauges moti-nas ir vyrus, kurie dalyvaudavo su mumis. Ir kaip praeity, mūsų stalą puošė bukietai gėlių iš darželių Zemačių ir Palton. Draugas Boška ir kiti atnešė dovanų. Ir klubietės sveikina visas buvusias nares, ku-rios yra apleidę mūsų apylinkę.

Darbininkų reikalai blogi. TRW atleido 370 darbininku. White Mo-tor iš mažo skaičiaus jau atleido apie 150, o didžiulė Ford Co. dirba mažiukus motorus, prie kurių dirba tik 2,000 darbininkų. Pirmiau šiose šapose dirbo 13,500. Ir lokalo 1250 prezidentas Thurmond Payne sako, kad reikalai mažai pasikeis per kelis metus. Ir baigiant gegužės mėnesį, Ohio bedarbių skaičius yra pakilęs iki 313,475—ir galo nesima-to. Bedarbiai daugiausia iš automo-bilių industrijos. J. Petraus

Cicero žinios

Laikrodininkas Juozas Kiškūnas, 4932 W. 14th St., pranešė policijai, kad kažkas išmušė jo istaigos langus. Dar nepatikrino, ar ko neprapuolė istaigoj.

Anna Simonides pranešė polici-jai, kad kažkas atplėšė jos buto užpakalines duris. Dingo Social Security \$351.80 čekis ir \$20 pini-gais bei įvairių popierių.

Du vyrai susipyko dėl moters, nors ji turi penkis vaikus ir gyvena iš ADC pašalpos. Supykęs vienas vyras savu automobiliu nubrodino visą šoną priešo automobilio. Mote-ris nedabojų vaikų, bet lakstė su vyrais. Kaimynai paskundė. Polici-ja rado vaikus apleistus ir kelias dienas nevalgčius. Nuvežė vaikus į našlaičių prieglaudą. John Feiza

LANKĖSI SVEČIAS IŠ KANADOS

Į "Vilnies" istaigą buvo užėjęs kanadietis Jonas Vilkelis iš Mon-trealo-Laval. Susipažino su naująja administratore Nellie DeSchaaf, plačiai papasakojo apie Kanados lietuvių gyvenimą, pasidžiaugė, kad jo mėgiamas laikraštis "Vilnis", nors ir sunkiose sąlygose, bet gyvuoja. Jeigu kas yra bloga, tai dėl pašto kaltės laikraštis į Kanadą nueina suvėluotai. Bet vis tiek, girdi, geriau, negu iš viso neateitų.

Jonas Vilkelis į Cikaga buvo atvykęs savaitei laiko į brolio Petro sūnaus Pete-John, baigusio John Marshal teisių mokyklą, gradua-tion. Ta proga užsuko ir į "Vilnies" istaigą, palinkėti laikraščio kolektyvai sėkmės. Atsisveikindamas paliko \$10 laikraščiu paramos.

LDS 112 KUOPA IŠRINKO DELEGATĖ

Siaurinėje Čikagos miesto dalyje gyvuojanti LDS 112 kuopa birželio 6 d. turėjo susirinkimą. Smagu pasakyti, kad ši kuopa, nors nesi-skaito jaunimo kuopa, bet savo narėmis gali pasidžiaugti, nes jų dauguma šioje šalyje gimę ir dauguma jauni. Į susirinkimą atsilankė didelis skaičius narių, pas visus matėsi puikus ūpas.

Be kitų kuopą liečiančių reikalų buvo plačiai apkalbėtas LDS būsi-mo seimo klausimas. Norėta išrinkti pilną skaičių kuopos delegatų, bet pasirodė, kad veik visi dirba, ir iš darbo nelengva pasitraukti. Tad išrinkta tik viena delegatė, kuopos fin. sekret. Isabelle Peters. Nariai davė jai įvairių sumanymų, kad ji juos iškeltų laike seimo sesijų.

Plačiai apkalbėta golfo turnyro klausimas, taipgi kėglio žaidimo svarba. Kadangi kuopoje daug jaunimo, tai sporto klausimas plačiai apkalbamas ir ruošiamasi prie įvairių žaidimų.

Paprastai ši kuopa turi tradiciją-kurio nario ar narės bute būna susirinkimas, tai to nario pareiga paruošti užkandžių ir susirinkusius pavaišinti.

Sis susirinkimas vyko Evos Sankus bute, tai po susirinkimo Eva paruošė skanių užkandžių bei kavutės ir visus dalyvius gražiai pavaišino. Nuoširdus jai dėkui už tai.

Dalyvė

Rezoliucija, priimta "Vilnies" Bendrovės Dalininkų suvažiavime

"Vilnies" Bendrovės dalininkai ir organizacijų atstovai suvažiavime 1980 metais birželio 8 d. "Vilnies" salėje, Chicago, Ill., vienbalsiai pasisakome ir užgiriame Direkcijos, Administracijos ir Redakcijos raportus, kuriuose aiškiai atspindi jų rūpestingi darbai.

Mes džiaugiamės, kad taip puikiai ir sėkmingai buvo atžymėtas "Vilnies" 60 metų jubiliejus ir jame sudėti pažadai tolimesniam laikraščio išleidimui.

Esame patenkinti, kad praeitus metus laikraštis "Vilnis" pastoviai išėjo ir kelios laidos buvo padidintos, o viena laida su jaunesnės lietuvių kartos raštais anglų kalba.

Apgailėstaujame, kad rimtai sur-sirgo administratorė, ir naujų skaitytojų bei senų atnaujinimo vajuas eiga nebuvo pastoviai skelbiama bei laiku nepaskelbta jo užbaigimas. Tačiau galima skaityti vaju pavykusių vidutiniai.

Mes pasisakome, kad ateityje vėl būtų skelbiamas pinigų sukėlimo

10

???

Ar atsimenate juos?

Sie du Lietuvos talentingi literatai prieš kelerius metus lankėsi Amerikoje ir čia su daugeliu pažangiečių įėjo į asmeninę pažintį. Ar atsimenate juos? Parašykite "Vilnies" redakcijai, paskelbsime laikraštyje.

???

IŠ ROSELANDIEČIŲ SUSIRINKIMO

Roselando Lietuvių Moterų klubo narių susirinkimas įvyko birželio 2 d. Susirinkimą atidarė klubo pirm. P. Valentienė 12:30 val. dieną ir vedė tvarką. Valdyba davė platų savo veiklos raportą.

Skaityti laiškai: velionės Anna Klikna sesers, kuriame dėkoja už suteiktas paslaugas laidojant jos sesutę ir už išreikštą užuojautą klubo narės Joy Wainorienės, kuriame ji dėkoja klubui ir narėms už jos atjautimą laike ligos ir už dovaną. Ji taipgi įteikė klubui \$11 dovaną.

Aptartas būsimas "Vilnies" dalininkų suvažiavimas ir po jo banketas. Narės, kurios turi šėrus, pasižadėjo dalyvauti suvažiavime, o kurios neturi, tai žadėjo dalyvauti bankete.

J. Urmonienė raportavo, kad jos su Sofija Baubliene aplankiusios drg. P. Peškaitienę, kuri prašiusi pasveikinti visas nares.

Atžymėta šių narių gimtadieniai: A. Gerdus, Estelle Stong ir M. Marquardt. Palinkėta joms ilgo, sveiko ir darbingo amžiaus ir sudainuota Ilgiasių metų.

Sekantis klubo susirinkimas įvyks liepos 7 d., 12:30 val. d., Anielės salėje, 4500 So. Talman Ave. Prašau visas nares dalyvauti.

Po susirinkimo buvo draugiškas pasivaišinimas. Turiu pažymėti, kad diena pasitaikė labai lietinga, bet narių atsilankė gražus skaičius.

Sekr. J. Urmonienė

Išrinktas LDS 2-ros apskrities komitetas

Birželio 1 d. buvo sukviesta LDS Čikagos kuopų atstovų konferencija ir joje išrinktas LDS 2-sios apskrities komitetas.

Naujasis komitetas susideda iš šių kuopų atstovų: Mary Montvilienės, Antano Litvino, Julijos Urmonienės, Mortos Marquardt, Evos Sankus, Julijos Marazienės, Isabelle Peters.

Konferencijoje buvo atsiklausta Mary Grager (kuri tuo laiku buvo atvykusi į Čikagą), koks LDS 76 kp. ir LDS 72 kp. narių mokesčių stovis? Gautas atsakymas, kad abiejų kuopų nariai yra už šiuos metus pasimokėję duokles. Bet ateityje ji negalėsianti eiti sekretorės pareigų, nes apleidžia Čikagą ir apsigyvena pas dukrą ir jos šeimą Indianos valstijoje.

Pasitarta, kad teks surasti naują fin. sekretorių. Tuo klausimu teks plačiau tartis būsimame apskrities komiteto posėdyje, kuriame bus išrinkta valdyba ir pradėtas darbas.

Smagu, kad kuopos suprato apskrities komiteto svarbą ir atsiuntė savo atstovus sudaryti apskrities komitetą. Linkėtina naujam komitetui išvermės ir mestis į darbą LDS labui.

Dalyvė

LDS 2-ros apskrities komiteto posėdis

Siuos primenu visiems LDS 2-ros apskrities komiteto nariams, kad mūsų posėdis įvyks šių metų liepos 12 d., 2 val. po pietų, "Vilnies" salėje. Svarbu visiems komiteto nariams dalyvauti, nes jame bus renkama apskrities komiteto valdyba. Be to, turėsime apkalbėti eilės kuopų reikalus.

Pasitikiu, kad visi komiteto nariai jaus būtiną reikalą ir pareigą šiame svarbiame posėdyje dalyvauti.

Koresp. J. M-nė

"VILNIES" BENDROVĖS DALININKŲ SUVAŽIAVIMO TARIMAI

Birželio 8 d., "Vilnies" salėje įvyko laikraščio "Vilnis" dalininkų suvažiavimas. Tai buvo 60-tas suvažiavimas. Kadangi buvo gana sėkmingas jubiliejinis banketas, manyta, kad suvažiavimas nebus toks sėkmingas, bet apsirikome. Suvažiavimas buvo skaitlingas atstovais ir parama laikraščiu. Viso dalyvavo 41 delegatas ir nemažas skaičius svečių.

Suvažiavimą atidarė direktijos sekretorė Julija Marazienė 10:45 val. rytą, nes pirmininkas pavėlavo. Mandatų komisijon išrinkta P. Vaitkus ir Estelle Bogden. Iš tolimesnių kolonijų svečių buvo A. ir M. Gabrieliai ir A. Gerdus.

Į prezidiumą išrinkta pirm. Estelle Bogden, vicepirm. A. Jakienė, sek. J. Marazienė; rezoliucijų komisijon: H. Bordner, J. Feiza ir J. Pateckas. Sveikinimų komisijon išrinkta Nellie De Schaaf, Helen Bordner, Mary Nikas.

Pirmininkė paprašė dalyvių atsistoti ir minute tylos pagerbti šiais metais mirusius vūniecius.

Sekr. J. Marazienė perskaitė pereinamo suvažiavimo protokolą, kuris buvo priimtas kaip skaitytas.

Administracijos raportą davė nauja adm. N. De Schaaf ir dar prie jos raportu pridėjo buvusi adm. Mary Grager.

Redakcijos raportą davė S. J. Jokubka, pažymėdamas, kas pėr

ŠI SEKMADIENI BUS KULTURIEČIŲ ŽAIDIMŲ POPIETĖ

Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros Draugija kviečia visas savo nares ir visus Čikagos geros valios lietuvius atsilankyti šį sekmadienį, birželio 29 d., į žaidimų popietę, kuri vyks "Vilnies" salėje. Bus skanūs pietūs, kuriuos duosime 12 val. dieną, o žaidimus pradėsime 1 val. po pietų.

Parengimų lankytojai žino, kad kultūrietės visuomet rūpestingai pasitinka svečius ir juos skoningai paruoštu maistu pavaišina. Tas bus ir šį kartą padaryta. Už šaunius pietus tepasimokėsime vos po \$3.50. Netenka aiškinti, kad prie šių laikų maisto brangumo mokesčiai labai žemas.

Rengimo komisija dirba iš peties ir širdies, kad juo šauniau pasirodžius ir žaidėjams įteikus puikius prizus už gabumą žaidime.

Prašome visus geros valios lietuvius atsilankyti ir dar pasikviesti savo kaimynus bei draugus, o kad būsite patenkinti savo atsilankymu, iš anksto užtikriname.

Iki malonaus pasimatymo sekmadienį, birželio 29 d., "Vilnies" salėje!

Rengimo Komisija

Sveikinu "Vilnies" dalininkų suvažiavimą

Linkiu mieliems dalininkams geros sveikatos ir sėkmės svarbiame laikraščio išlaikymo darbe. Pasitikiu, kad nutiesite planus, kad miela "Vilnis" dar ilgai gyvuotų ir teiktų teisingas ir svarbias žinias savo skaitytojams ir vienyti lietuvius kovai už pasaulio taiką.

Prisiunčiu laikraščiu paramos \$15. Trokštu, kad šis 60-tas "Vilnies" suvažiavimas būtų visapusiai sėkmingas.

Walter Savickas
Windsor, Ont., Canada

šiuos metus atlikta. Taipgi raportavo ir vietos žinių redaktorė J. Marazienė, pažymėdama, kokius sunkumus sutinka vietos žinios, kurios turi pasiekti redakciją prieš apie 3 savaites prieš atspaudinimą.

Redakcijos ir administracijos raporte pažymėta, kad iki šiol mažai dirbta, bet ateityje ši draugija daugiau rūpinsis "Vilnies" namo reikalais. Į draugiją tuojaus įstojo 3 narės: A. Dočkienė, F. Rimdžienė ir A. Jakienė. Komisija pranešė, kad jau nusamdyti darbininkai "Vilnies" namo stogui dengti.

Knygų patikrinimo komisija raportavo, kad patikrino knygas ir surado viską tvarkoje. Raportavo F. Vaitkus.

Diskusijose aptarta laikraštį liečiantys klausimai.

Rezoliucijų komisija perskaitė paruoštą rezoliuciją. Skaitė J. Feiza.

Pačioje konferencijoje sveikinimais įpaukė \$1,510.

Išrinkta nauja bendrovės direktorių taryba: U. Juodaitienė, J. Pateckas, J. Copin, J. Feiza, E. Bogden, H. Bordner, F. Vaitkus, A. Vaitkienė, J. Budris, M. Kancevienė, A. Pauliukienė, J. Urmonienė, P. Malinauskienė, M. Mikas.

Konferencija uždaryta 2 val. po pietų.

Konf. sek. J. M-nė

Vilnis, birželio 26, 1980

**MARIJAI ŽILIONYTEI
SUTEIKTAS LTSR
NUSIPELNIUSIOS
ARTISTĖS VARDAS**

LTSR NUSIPELNIUSI ARTISTĖ

Lietuvos TSR Kultūros Ministerija ir Kauno Valstybinis Muzikinis Teatras buvo suruošęs šių metų kovo 2 d. Jubiliejinį vakarą, skirtą solistei Marijai Žilionytei jos 50-ųjų gimimo metinių ir 30 sceninio darbo metų proga.

Jubiliejiniam vakare mielai solistei-menininkei LTSR Nusipelnusios artistės vardas.

Jubiliatė prieš 30 metų—1951 metais baigė J. Gruodžio Muzikos mokyklą ir dainavo Filharmonijoje. Su džiaugsmu įžengė į Muzikinio teatro sceną ir ėmėsi solistės darbo. Jos kolegos yra išsireiškę, kad jos darbštumui, atkaklumui, mokėjimui nugalėti sunkumus mažai kas gali prilygti.

Artistė sukūrė 75 vaidmenis operetėse, miuzikluose, operose: Ramunė—J. Karnavičiaus "Gražina", Kerubinas—V. A. Mocarto "Figaro vedybos", Karmenčila—T. Dobžanskio "Karaliaus ložė", Hana—F. Leharo "Linksmoji našlė", Veronika—V. Baumilo "Paskenduolė" ir eilė kitų.

Būtų malonu ir džiugu, kad ir Čikagos lietuviai, gyvenantys toli nuo gimtojo krašto, turėtų laimės pasidžiaugti šios artistės menu.

J. Marazienė

**"Vilnies" direkcijos
posėdis**

Siuomi primenu "Vilnies" direkcijai, kad mūsų posėdis įvyks liepos 5 d., 1 val. po pietų "Vilnies" salėje. Prašau visus direktorių tarybos narius dalyvauti. Siame posėdyje bus naujos valdybos rinkimas. Būkite visi ir pažymėtu laiku.

Sekr. J. M-nė

Darbštusis J. Budris

"Vilnies" namo šeimininkas ne tik prižiūri namą ir kitus reikalus, bet laike dalininkų suvažiavimo įteikė \$25 paramos, užmokėjo už 3 prenumeratas savo giminėms Lietuvoje ir dirbo prie priruošimo stalų ir t.t. Trumpai pasakius, Juozas, kur tik yra koks reikalas, visuomet prisideda su darbu. Didelis jam dėkui.

N. D. S.

GERA DARBO PROGA GERAM LIETUVIUI

Chicago Lietuvos Tautinėms kapinėms reikalingas Užveizdamanas, nes dabartinis (esamas) užveizdama, Stanley Kaslas, greitai laiku išsina į pensiją. Pageidaujame lietuvio gerai mokančio anglų kalbą ir rašybą, taipgi šiek tiek susipažinusio su knygvedyba. Darbas pastovus ir gerai atlyginamas. Dėl ūgiamų teiraukitės pas Stanley Kaslas, Lithuanian National Cemetery, 8201 So. Kean Ave., Justice, IL. 60458. Telefonas: (312) 458-0638.

**Kultūrietės atžymėjo
Motinos Dieną ir
nepamiršo "Vilnies"**

Gegužės 20 d. buvo Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių susirinkimas. Pirmininkė U. Juodaitienė atidarė susirinkimą ir vedė tvarką. Valdyba raportavo atlikusi jai paskirtus darbus.

Perskaitytas už taiką kovojančių moterų komiteto laiškas ir priimtas. Tam reikalui paskirta iš izdo \$10.

Susirinkime dalyvavo Anna Parada, kuri buvo susirgusi ir tūlą laiką buvo ligoninėje. Ji padėjo narėms kad jos nepamiršo ir padovanojo draugijai \$5.

Estelle Bogden įteikė \$100, kad ji "Vilnies" dalininkų suvažiavime įteiktų juos kaip draugijos paramą laikraščiu.

Nutarta birželio 29 d. "Vilnies" salėje suruošti žaidimų popietę. Prieš žaidimus bus teikiami pietūs. Už maistą dalyviai turės užsimokėti po \$3.50. M. Marquardt, E. Bogden, I. Peters, E. Sankus ir kelios kitos narės pasižadėjo namuose iškepti po viščiuką ir atvežti. Kitos pasižadėjo kitokių skanumynų atvežti, o komitetas užsakė maisto valgykloje. Trumpai suglaudus, tikimasi turėti šaunius pietus.

Išrinkta žaidimų popietės rengimo komisija: Isabelle Peters, Estelle Bogden, Eva Sankus. Joms į talką žadėjo ateiti J. Marazienė.

Atžymėta šių narių gimtadieniai: Mary Grager, B. Charman, V. Briedis, M. Paskevicienė, Anna Parada. Joms palinkėta ilgo ir sveiko bei darbingo amžiaus, sudaukota "Ilgiausių metų".

Po susirinkimo buvo atžymėta Motinos diena. 3 narės buvo pasižadėjusios padeklamuoti. Gaila, kad nė viena iš jų neatsilankė ir tuo būdu nebuvo deklamacijų. Motinos dienos kalbą pasakė Julija Marazienė. Ji nurodė, kad mes turime motinas gerbti kiekvieną dieną ir valandą. Be to didžiausia motinai pagarba bus, kad jos sūnui nereikės eiti į karą ir ten žūti. Vaikai galėtų gražiai ir socialiai gyventi, nebūtų išnaudojami bei vergiami. Ji kvietė lietuves moteris stoti į bendrą kovą už lygias teises. Po kalbos buvo šaunus pasivašininimas.

Sekr. J. M-nė

**Atsisveikino su
čikagiečiais**

Birželio 12 d. buvusi "Vilnies" administratorė Mary Grager atsisveikino su čikagiečiais, ypatingai su vilniečiais, ir išvyko pastoviai apsigyventi į Evansville, Ind., pas dukrą ir jos šeimą. Mary sakė gavusi ten nedidelį, bet patogų butą.

Smagu pasakyti, kad Mary kur kas geriau išrodo, negu pirmiau, kai išvyko pas dukrą. Sako, kad tenyščiai gydytojai kur kas rūpestingiau ją gydo. Yra vilties visiškai pasveikti.

Julija M.

**Lakštutės palinksmo
"Vilnies" suvažiavimo
dalyvius**

Birželio 8 d. po laikraščio "Vilnis" dalininkų suvažiavimo buvo suruoštas šaunus banketas. Po vaišių mielos Lakštutės ir jų talkininkas Jonas Feiza, vadovystėje muzikės Valerijos Urbikienės, palinksmo banketo dalyvius. Lakštučių grupė: Wanda Gaidam, Estelle Bogden, Helen Bordner ir jų talkininkas John Feiza, vadovystėje Valerijos Urbikienės. Jie savo jėgų nesigailėjo. Dainavo visa grupė, vėliau duetu, solo ir vėl visa grupė. Dalyviai net bandė aiškinti, kad jie šį kartą gražiau ir puikiau dainavo, negu bile kada pirmiau.

Nesu dainos kritikė ir nedrįsčiau daryti palyginimų, tik pasakysiu, kad jų dainos dalyvius žavėjo, jie vis plojo ir prašė daugiau dainuoti.

Miela ir smagu turėti tokią šaunią grupę puikių dainininkų, kaip Lakštutės ir jų talkininkas Jonas Feiza.

Pats banketas irgi buvo puikiai paruoštas ir visi dalyviai buvo patenkinti. Daugelis pageidavo, kad tokių puikių banketų būtų ruošiama dažniau.

Dalyvė

**Apdovanojo "Vilnies"
banketą**

Ilgametė "Vilnies" direkcijos narė drg. U. Juodaitienė net tris dienas dirbo ruošiant "Vilnies" banketą, kuris buvo tuojuo po dalininkų suvažiavimo. Be to, ji ne tik dirbo, bet dalį maisto padovanojo: kopūstus, morkas, žirnius, kavą, ir eilę kitų reikmenų. Jos dovana mažiausiai siekia, neskaitytant darbo, apie \$20.

Taipgi banketą apdovanojo John Feiza skania vištiena, o Onutė Jakubauskienė iškepė didelį ir skanų tortą. Tik turint tokias darbščias drauges kaip U. Juodaitienė ir kelias kitas, "Vilnis" gali savo svečius taip šauniai pavaišinti.

Nuoširdus jiems dėkui už paramą.

N. D. S.

METAI BE MARYTĖS DEMENTIENĖS

Birželio 25 d. šūėjo metai nuo to skaudaus įvykio, kai sustojo plakusi ištikimos darbo klasės dukros Marytės Dementienės jautrioji širdis. Velionė mirė po skaudžios plaučių uždegimo ligos, sulaukusi 90 metų amžiaus.

Matau reikalą šiek tiek plačiau apie ją painformuoti "Vilnies" skaitytojus, nes ji to pilnai užsitaravo. Velionė gimė 1879 m. vasario 2 d. Lietuvoje. Žemaičių Kalvarijos miestelyje. Trijų metų neteko tėvelio. Motinai teko vienai auginti ją ir 7 savačių sūnelį. Našlaitės dalis nelengva. Suiškusi 9 metų, parduotė buožės bandą. Paūgėjusi ir susitapusi pinigų, 1910 metais atvyko į šią šalį, apsistojo Rochester, N. Y. Čia greitai susirado darbo, o po to ir naujų draugų. Įstojo į ten veikiančias pažangias organizacijas ir chorą. Kiek vėliau apsigyveno Racine, Wisc., ir čia pavyzdinai veikė pažangos labui.

Persikėlusį į Čikagą, įsirašė į veiktas visas veikusias pažangias organizacijas. Čia susipažino su tuo laiku ėjusiu "Vilnies" administratoriaus pareigas Juozu Dementiu ir 1922 metais sukūrė šeimos židinį.

Išvyko į vestuves

Birželio 15 d. drg. J. Urmonienė ir jos dukra Virginia ir Walter Wrobel bei jų šeima išvyko į Benton Rouge, La., dalyvauti birželio 21 d. Julijos anūko Walter Wrobel, Jr., vestuvėse.

Julija sakė, kad jie grįš į namus tik liepos pradžioje.

Smagu pažymėti, kad mūsų veiktosios Julijos Urmonienės dukra su vyru išauklėjo du sūnus ir dvi dukras. Iš jų 3 jau baigė su atsizymėjimais aukštuosius mokslus-universitetus, o pati jaunesnioji dar mokosi. Už poros metų ir ji baigs mokslą. Retai yra šeimų, kurios taip aukštai vertina mokslą. Tikrai Julija gali didžiutis savo dukros šeima. Tiesa, ir pati dukra dar ne taip seniai baigė universitetą.

Linkėtina jaunavedžiams laimingo gyvenimo.

Vilnietė

**PASIKALBĖJUS SU
ESTELLE STRONG**

Jau seniai mūsų sueigose nematome drg. Estelle Strong. Neseniai ji paskambino telefonu į "Vilnies" raštinę ir pranešė, kad persikėlusį į naują butą; 4224 Saratoga Ave., Apt. J. 205, Downers Grove, Ill., 60515.

Estelle papasakojo, kad jos širdis buvo sušlubavusi ir teko ilgoką laiką pagulėti ligoninėje. Dabar tam tikro aparato pagalba širdis sutvirtėjo, galinti po namus pavaiškinti. Džiaugiasi, kad turi gerą dukrą, kuri labai rūpinasi jos priežiūra.

Besikalbant, prisiminėme ir jos velionę mamytę Simanauskienę, kuri sveika būdama kas metais pasiūdavo "Vilnies" bazarams iš mažų gabalėlių lovai užtiesalų ir šiaip stambiai paremdavo "Vilni". Priminiau, kad mes visi pasigendame jos mamytės Stasės Simanauskienės, taipgi dabar pasigendame ir Estelle Strong.

Smagu buvo su Estelle pasikalbėti. Linkiu jai atgauti sveikatą ir vėl visur dalyvauti.

Nellie De Schaaf

Labai puikiai ir pavyzdinai sugyveno šeimoje. Išauklėjo sūnų Gilbertą ir išmokslino.

Abu Dementiai dirbo pažangiam judėjime ir stambiai rėmė pažangią spaudą, ypatingai "Vilni".

1953 metais jie išvyko į Kaliforniją ir apsigyveno Los Angeles mieste. Gyveno toli nuo Čikagos, bet buvo labai arti "Vilnies". Juozas dažnai parašydavo į laikraštį. Taipgi atsiūdavo gražios paramos. Be to, dirbo tenyščiose organizacijose. 1976 m. gruodžio 8 d. Juozui Demančiui mirus, Marytė nenutolo su pinigais parama nuo "Vilnies". Ji labai dažnai atsiūdavo po šimtą kitą "Vilniai". Dar prieš pat susirgimą atsiuntė \$200, pažymėdama, kad ji nujaučia savo saulėleidį ir, jei kas su ja ištiktu, skiria vieną šimtinę už pranešimą laikraštyje apie jos atsiskyrimą. Rašė, kad nenorinti likti skolinga "Vilniai", jei kartais jos atžalynas to nepadarytų. Turiu priminti, kad jos sūnus ir jo šeima nepamiršo "Vilnies" ir gražiai atsiteisė už pranešimą.

Lai mielai Marytei bus ramu ilsėtis, atlikus savo pilną susipratęsio žmogaus gyvenimo pareigą.

Vilnietė

Mirė ir palaidota E. Jurgaitienė

Pasiekė žinia, kad gegužės 29 d. mirė Elzbieta Jurgaitienė, sulaukusi 93 metų amžiaus. Velionė per 10 metų nematė, bet dėka rūpestingo sūnaus buvo savo namuose ir gražiai prižiūrėta.

Sveika būdama velionė visur dalyvavo ir kiek galėjo prisidėjo su parama. Iki mirties priklausė prie Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos ir Ex Mainierių Draugiško klubo.

Palaidota gegužės 31 dieną Lietuvių tautinėse kapinėse. Kadangi buvo pašarvota šiaurinėje Čikagos miesto dalyje, tai laidotuvėse dalyvavo mažai mūsų draugijų narių.

Dalyvė

DEKINGA UŽ NEPAMIRSIMĄ

Jau buvo rašyta, kad Mary Adelman neteko kojos ir negali iš namų išeiti. Ji labai dėkinga Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos nariams, kad nepamiršta jos aplankyti bei paskambinti telefonu. Ji dėkinga Mary Montvilienei, Frances Jordan ir kitoms. Mary Adelman adresas: 3210 So. Emerald Ave. Telef. 225-6172.

Linkiu mielai kultūrietei sutvirtėti ir, gavus dirbtinę koją, vėl dalyvauti sveigose, kaip pirmiau dalyvavai.

Nellie

Mirė Petras Žemaitis

Mus pasiekė skaudi žinia, kad birželio 1 d. mirė Petras Žemaitis, sulaukęs 88 metų amžiaus. Gyveno Humboldt, Tenn. Giliame liūdesyje paliko žmoną ir dukrą bei jos šeimą. Velionis buvo tėvas drg. Jessie Vesely, uošvis Frank Vesely ir diedukas Vesely dukros.

Reikia tikėtis, kad sekančiame "Vilnius" numeryje kas nors parašys apie velionio veiklą. Kiek žinau, jis buvo pažangios minties ir skaitė pažangią spaudą.

Reiškiu gilią užuojautą velionio žmonai, taipgi dukrai ir jos šeimai.

J. M-nė

BUVO SUSIRGUSI A. PAULIUKIENĖ

Gegužės mėnesį buvo rimtai susirgusi drg. Alice Pauliukienė, išbuvo virš savaitės ligoninėje. Gydytojai manė, kad bus kas rimto su širdimi, bet po patikrinimo nustatė, kad buvo ištikta tulžies priepuolio.

Rašant žinią, ligonė buvo namuose ir apgailėstavo negalinti dalyvauti "Vilnius" dalininkų suvažiavime.

Linkėtina mielai Alice sėkmingai pasveikti ir kad nereikėtų pergyventi tulžies operacijos.

A. Vaitkienė

MIAMI, FLORIDA

MIRUSIŲ DRAUGŲ PAGERBIMAS

Su širdgėla prisimename mirusius klubo narius. Per dešimtmetį negailėstingoji mirtis iš mūsų tarpo išskyrė didelį skaičių mūsų barbsčių narių, kurie veikė ir troško, kad taika gyvuotų.

Kol klubas gyvuos, visuomet Juos prisiminsime.

Lai Jiems būna amžina ramybė jų pačių pasirinktos antrosios tėvynės žemėje.

LLD 75 KUOPOS
VALDYBA ir NARIAI

SMAGU BUVO SU JA PASIKALBĖTI

Jau seniai nematėme drg. Lucille Matuz, kuri savo laiku daug dirbo pažangos labui. Tiesa, ji visuomet prisiunčia laikraščiai paramos bei per telefoną pasikalbame. Bet buvusiame "Vilnius" jubiliejiname bankete ją pamačiau ir sužinojau, kad ją į banketą atvežė jos puseserė, atvykusi iš Rockford, Ill. Lucille gerai atrodė, tik kėdėje ant ratukų tegalėjo pasisvečiuoti savo draugų būryje.

Lucille galima paskambinti telef. 348-3804 arba parašyti jai laiškutį 3920 N. Clark St., Apt. 804, Chicago, Ill., 60613.

Linkiu jai išvermės. Būtų smagu, kad ir kiti jos draugai retkarčiais pasistengtų ją atvežti į pažangiečių sueigas.

N. D. S.

Mirė lietuviai

Gegužės 25 d. mirė Antanina Indreikienė-Jonelytė, sulaukusi 67 m. Gimė Lietuvoje, Panevėžio rajone, Naujųjų Stebeikių kaime. Šioje šalyje išgyveno 30 metų.

Gegužės 25 d. mirė Antanas Gegužis, sulaukęs 74 m. Gimė Lietuvoje, Sventezerio miestelyje. Šioje šalyje išgyveno 18 m.

Gegužės 26 d. mirė Vaclovas Noreika, sulaukęs 76 m. Gimė Lietuvoje, Pajūrų apylinkėje, Nejuodų kaime. Šioje šalyje išgyveno 31 metus.

Gegužės 27 d. mirė Sofija Bieskienė-Naujalytė, sulaukusi 78 m. Gimė Lietuvoje. Šioje šalyje išgyveno 31 metus.

Gegužės 27 d. mirė Karolis J. Avižienis, sulaukęs 79 m. a. Gimė Lietuvoje, Jonišio rajone, Kriukų apylinkėje, Stagarių kaime. Į šią šalį atvyko po antro pasaulinio karo.

Gegužės 29 d. mirė Stella Morkus, sulaukusi 82 m. Gimė Lietuvoje, Kaune. Šioje šalyje išgyveno 75 m.

Gegužės 31 d. mirė Jonas Misiūnas, sulaukęs 73 m. Gimė Lietuvoje. Į šią šalį atvyko po antro pasaulinio karo.

Birželio 1 d. mirė Antanas Kacucevičius, sulaukęs 82 m. a. Gimė Lietuvoje. Šioje šalyje išgyveno daug metų.

Birželio 3 d. mirė Ona Dičiūnienė, sulaukusi 88 m. Gimė Lietuvoje. Šioje šalyje išgyveno 30 metų.

Birželio 3 d. mirė Mary Ragaišienė-Stankutė, sulaukusi 91 m. Gimė Lietuvoje, Kaune. Šioje šalyje išgyveno 69 metus.

Birželio 4 d. mirė dr. Jonas Juozevičius, sulaukęs pusės amžiaus. Gimė Lietuvoje, Kupiškio rajone, Smilgių kaime. Amerikoje išgyveno 31 m.

Birželio 25 d. mirė Danguolė Juodakytė.

Birželio 5 d. mirė Sofija Pauparas-Stankutė, sulaukusi 65 m. a. Gimė Čikagoje.

[SPRINGFIELD, ILL.]

LIŪDNAS PRISIMINIMAS MOTINOS

Veronikos Dombrauskienės

Liūdnai praslinko 3 metai nuo to skaudaus įvykio, kuomet 1977 metais, birželio 22 d. sustojo plakusi mūsų mylimos motinos, uošvės ir močiutės Veronikos Dombrauskienės jautrioji širdis.

Mes negirdime jos švelnių ir pamokinančių žodžių, bet mūsų širdyse jie pasiliko neužmirštami. Jos nurodymus, kaip gyventi, kad būti naudingiems ne tik sau, bet ir visai darbo klasei, vykdome ir jaučiamės patenkinti.

Lai mylimai mamytei bus amžina ramybė, o mes vykdysime jos nurodymus ir gerbsime Jos kilnų atminimą.

Liūdinti duktė

ALBINA GURSKI

MIRUS

Elzbietai Jurgaitienei

Reiškiame gilią užuojautą velionės sūnui Albinui Jurgaičiui ir kitiems giminėms. Mes kartu liūdime:

F. Jordan

J. Feiza

E. Jordan

J. Pateckas

M. Vasiliauskienė

Mirus Elzbietai Jurgaitienei

Reiškiame gilią užuojautą velionės sūnui Albinui Jurgaičiui ir kitiems giminėms bei idėjos draugėms. Žinokite, kad ir mes kartu liūdime netekusios draugijos narės.

AMERIKOS LIETUVIŲ MOTERŲ KULTŪROS
DRAUGIJA ir NARĖS

DETROIT, MICH.

Mirus

Jim Umarui

Reiškiame gilią užuojautą jo anūkiui Henrikui Girniui ir šeimai gyv. Elektrėnuose, jo giminėms ir draugams Amerikoje ir Tarybų Lietuvoj. Apgailėstaujame ir liūdime netekę malonaus draugo!

MR. and MRS. FRANK VAITKUS
CHICAGO, ILL.

ST. PETERSBURG, FLA.

MIRUS

Margaret Puišis-Puishis

Reiškiame širdingą užuojautą dukrai Violai Blake ir jos šeimai, anūkams ir proanūkams bei kitiems giminėm. Mes liūdime netekę malonios draugės.

J. Vaitkus
B. Vaitkienė
A. Pakalniškienė
F. Mockapetris
E. Galvan
A. ir P. Lukai
A. ir V. Kuzmickai
H. Janulytė
J. Šarkiūnas
H. Šarkiūnienė
K. Damalakas
E. Damalakienė
J. ir T. Lukai
V. Casper
J. ir M. Mileriai
F. ir V. Budrioniai
N. Petronienė
P. Simenienė
J. Grebliakas
B. Jankauskas

H. Siaurienė
V. ir V. Bunkai
Mlotkowski
F. Kontenis
A. Brewer
V. ir M. Repeikai
Ch. Ruk
W. ir E. Dudai
W. Dubendris
E. Kairaitienė
J. Venikaitis
Anūkas
A. Lobikis
M. Vilkauskienė
E. Valley
M. Klišius
Anna Loik
J. Harmatiuk
J. Andriulienė

V. Paulauskas
S. Doraška
A. Budris
A. Šeputis
P. ir A. Aleknai
J. Gresh
A. Pateckas
P. Pfeifer
N. ir H. Samanick
B. ir M. Brennan
F. ir M. Walaitis
J. Bowman
F. Bunkus
J. ir H. Dobrow
D. Mikalajūnienė
L. Stack
J. Stančikas
L. Novak
M. Gružinskienė
D. Mikalauskas